

การผิ่ดน้ดข้าระหน้ของลู่กหน้ป้กตี้ ของสยลู่กค้่าฐรกีจระยป้ลี้ก
ภาคนคระหลวง 5 ฐนาคารกฐนทพ จ้่าก้ด (มหารชน)

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มิถุนายน 2555

การผิ่ดน้ดข้าระหน้ีของลู่กหน้ีป้กตี้ ของสยาลู่กค้่าฐรกีจระยปลี้ก
ภาคนคระหลวง 5 ฐนาคารกรุงเทพ จ้่าก้ด (มหาชน)

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การผิदनัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก
ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
มิถุนายน 2555

พวงผกา จันทนุ. (2555). การผัดน้ดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก

ภาคนครหลวง 5 ธานีการกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ ศ.ม.

(เศรษฐศาสตร์การการจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผัดน้ดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธานีการกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยข้อมูลของลูกหนี้ปกติ สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธานีการกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยประชากรที่ใช้คือ ลูกหนี้ประเภทนิติบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ชั้นปกติ ณ วันที่ 30 มิ.ย. 2554 ของลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธานีการกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งหมด 385 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้คือ สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้สถิติร้อยละ และสถิติเชิงอนุมานโดยใช้แบบจำลองโลจิต

ผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ที่มีการผัดน้ดชำระหนี้ส่วนใหญ่อยู่ในกิจการผลิตสินค้า และมีประสบการณ์ในธุรกิจน้อยกว่า 20 ปี โดยลูกหนี้ที่ผัดน้ดชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 5 เท่าขึ้นไป และมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่า 1 เท่า สำหรับลูกหนี้ที่มีวงเงินรวมช่วงตั้งแต่ 10 ลบ.- 20 ลบ. มีภาระหนี้รวมตั้งแต่ 5 ลบ.- 10 ลบ. ผัดน้ดชำระหนี้มากกว่าลูกหนี้ที่มีวงเงินรวมและภาระหนี้ระดับอื่น

ผลการศึกษาด้วยการทดสอบด้วยแบบจำลองโลจิต พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการผัดน้ดชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 2 ตัวแปร คือ ประสบการณ์ในธุรกิจ และ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ วงเงินกู้ โดย ประสบการณ์ในธุรกิจ และวงเงินกู้ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผัดน้ดชำระหนี้ของลูกหนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการผัดน้ดชำระหนี้ของลูกหนี้

DEFAULT OF THE REPAYMENT LOAN IN THE NORMAL DEBT
OF METROPOLITAN BUSINESS BANKING IN REGION 5,
BANGKOK BANKPUBLIC COMPAY LIMITED.

AN ABSTRACT
BY
PHAUNGPAKA JEENNOO

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

June, 2012

Phaungpaka Jeenoo . (2012). *Default of the repayment loan in the normal debt of Metropolitan Business Banking in Region 5, Bangkok Bank Public Company Limited*. Master of Economics degree (Economics of Management). Bangkok: Partial fulfillment of the requirements, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Mrs. Asst.Prof. Ravipan Saleepon.

The purposes of this study were to examine the characters of debtors in the normal criteria, and to indicate the factors which affect the probability of defaulting on the repayment of loan. The population, which was used in this study, was chosen from the 385 of all debtors in the normal criteria on June 30, 2011, from Metropolitan Business Banking, Region 5 of Bangkok Bank Public Company Limited. Both descriptive and inferred statistics by logit model were employed to find out the characters and causes of the defaulting.

The descriptive statistic showed that most of defaulting debtors was in the manufacturing business. Surprisingly, most of them had experiences less than 20 years, had more than 3 times of debt to equity ratio and had current ratio less than 1 times had the highest level of repayment defaulting. For the credit limit between 10-20 million, had balance between 5-10 million had the highest level of repayment defaulting.

Furthermore, the inferred statistic indicated that business experiences, debt to equity ratio and credit limit were the causes of default of repayment. This means that less of business experiences and credit limit, high of debt to equity ratio had a higher probability to make default to repayment.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การผิदनัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก
ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ของ พวงผกา จินหนู ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....

(อาจารย์ ดร.จิรวัดน์ เจริญสถาพรกุล)

คณะกรรมการสอบ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รวิพรรณ สาลีผล)

ประธาน

.....

(อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เสงี่ยมิตร)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....

(อาจารย์ ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู สุขารมณ)

วันที่ 8 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ เกิดจากความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากบุคคลต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพรรณ สาลีผล กรรมการสอบสารนิพนธ์อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร และอาจารย์ทิพย์วิมล วงศ์รัตนชัย ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ คำแนะนำที่มีประโยชน์ รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำสารนิพนธ์เป็นอย่างดี นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนแล้วเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัว ตลอดจนผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานที่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ที่ได้คอยเป็นกำลังใจ และสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ได้คอยช่วยเหลือในการค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนบุคคลใกล้ชิดทุกท่าน ที่ได้ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือ กรุณาอบรมสั่งสอน ปลูกฝัง คุณงามความดี และความมานะอดทนให้กับผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าจนเกิดผลสำเร็จในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

ท้ายสุดนี้หากมีข้อบกพร่อง หรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่องและขอน้อมรับความผิดพลาดนั้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้ คงมีประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อยสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

พวงผกา จินหนู

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของ การวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	8
กระบวนการและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ.....	14
หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel II	16
เกณฑ์การกำกับดูแลนโยบายสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อของ ธนาคารแห่งประเทศไทย.....	18
แบบจำลองโลจิสติก.....	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีการดำเนินวิจัย.....	35
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
สรุปผลการศึกษา.....	52
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	56
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	61
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	65

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงตัวเลขเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ(NPLs) ของธนาคารกรุงเทพ (จำกัด) มหาชน....	2
2 แสดงเงินให้สินเชื่อจัดชั้นและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน).....	3
3 แสดงการจัดชั้นตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (โดยสรุป).....	19
4 แสดงภาพรวมข้อมูลลูกหนี้ ณ 30 มิ.ย. 2554.....	41
5 แสดงภาระหนี้รวมและภาระหนี้เฉลี่ยตามประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล ที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ลบ.ขึ้นไป ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน).....	42
6 แสดงการผิดนัดชำระหนี้และไม่ผิดนัดชำระหนี้ ตามประเภทธุรกิจของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน).....	43
7 คุณลักษณะและข้อมูลสินเชื่อของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล วงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แบ่งตามการผิดนัดชำระหนี้และไม่ผิดนัดชำระหนี้.....	44
8 แสดงข้อมูลสินเชื่อวงเงินและภาระหนี้เฉลี่ยของลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ จำนวน 26 ราย ตามจำนวนวันผิดนัดชำระหนี้.....	48
9 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร.....	49
10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้.....	49
11 ความถูกต้องของสมการทำนายของกลุ่มตัวอย่าง.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แนวโน้มเศรษฐกิจโลกยังคงมีความผันผวนตามปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งสะสมปัญหาตั้งแต่เกิดวิกฤตทางการเงินปี 2550 แม้ว่ากลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วจะ ได้มีความพยายามแก้ไขด้วยมาตรการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่มีสัญญาณของการฟื้นตัวทาง เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งก็เนื่องมาจากปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข เช่น ปัญหา ความตกต่ำของภาคอสังหาริมทรัพย์ ปัญหาหนี้สาธารณะของภาครัฐ ปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือน และภาวะการว่างงาน เป็นต้น ส่วนเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศเศรษฐกิจเกิด ใหม่ ยังคงมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับที่ดี และกำลังเข้าสู่วัฏจักรการลงทุนรอบใหม่ ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนเข้ามายังประเทศเหล่านี้ ก่อให้เกิดภาวะการณ์ผลิตล้นตลาด (Oversupply) และการเก็งกำไรในสินทรัพย์หลายประเทศ

สำหรับเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไปมีแนวโน้มผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) อาจได้รับ ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศพัฒนาแล้วทั้งผ่านจากยอดการส่งออกที่อาจลดลง และจาก ความผันผวนของตลาด ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ทำให้เกิด ปัญหาการผิดนัดและการค้างชำระหนี้ จนเป็นเหตุให้เกิดหนี้ที่ไม่เกิดรายได้หรือสินเชื่อด้อยคุณภาพ (Non-Performing Loans : NPLs) ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในภาคการเงิน

ในระบบเศรษฐกิจจะมีสถาบันการเงิน (Financial Institution) เป็นองค์กรทางการเงินเพื่อ ดำเนินงานทางด้านการเงิน โดยการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการเงิน (Financial Intermediaries) อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนไหวของเงินให้ถ่ายเทหมุนเวียนได้สะดวก อาทิ การเป็นแหล่งระดม ทุนและปล่อยเงินกู้ยืมให้แก่ภาคเศรษฐกิจในรูปของการให้สินเชื่อหรือการให้กู้ยืม สถาบันการเงินจะ ประกอบธุรกิจที่สำคัญ 2 ด้าน คือด้านแรกเป็นผู้ระดมเงินออมจากครัวเรือนและธุรกิจในรูปของการรับ ฝากเงินและ/หรือกู้ยืม ด้านที่สองเป็นการใช้ประโยชน์จากเงินที่รับฝากและ/หรือกู้ยืมนั้นในทางให้ สินเชื่อ แต่เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นธุรกิจที่มีเงินทุนรองรับเพียงส่วนน้อย (The small capital cushion) ดังนั้น สถาบันการเงินจึงต้องจึงต้องพยายามรักษาเสถียรภาพของเงินลงทุน เพราะการ ขาดทุนใดๆ ในทรัพย์สินของสถาบันการเงิน หากเกินกว่ากำไรที่มีอยู่ในขณะนั้นแล้วย่อมกระทบถึง เงินกองทุนในลักษณะของการลดทุน และอาจจะมี ความรุนแรงไปถึงการขาดสภาพคล่อง จนไม่อาจ ดำเนินการต่อไปได้ (ชนินทร์ พิทยาวิวิท. 2547)

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สถาบันการเงินชั้นนำของประเทศ ที่มีสถานะทางการเงินที่เข้มแข็งสามารถตอบสนองความต้องการด้านสินเชื่อและบริการทางการเงินของลูกค้าได้เป็นอย่างดี ไตรมาส 2 ของปี 2554 ธนาคารและบริษัทย่อยสามารถทำกำไรสุทธิได้สูงถึง 13,874 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 1,104 ล้านบาทหรือร้อยละ 8.8 จากไตรมาส 1 ปี 2554

ตาราง 1 แสดงตัวเลขเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ(NPLs) ของธนาคารกรุงเทพ (จำกัด) มหาชน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	มิ.ย. 2554	มี.ค. 2554	ธ.ค. 2553	มิ.ย. 2554 เทียบกับ	
				มี.ค. 2554	ธ.ค. 2553
เงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ (NPLs)*	45,288	43,387	45,588	1,901	(300)
เงินให้สินเชื่อรวมที่ใช้คำนวณสัดส่วนของ NPLs*	1,540,441	1,536,324	1,525,626	4,117	14,825
คิดเป็นร้อยละของเงินให้สินเชื่อรวม	2.9%	2.8%	3.0%	0.1%	(0.1)%
สำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	75,404	73,937	72,452	1,467	2,952
สัดส่วนสำรองต่อเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ	166.5%	170.4%	158.9%	(3.9)%	7.6%

* ไม่รวมดอกเบียค้างรับ แต่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

ที่มา: สรุปผลการประกอบการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (ออนไลน์)

จากตารางแสดงตัวเลขเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพของธนาคารกรุงเทพ(จำกัด) มหาชน จะเห็นได้ว่า ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2554 ธนาคารมียอดเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ 45,288 ล้านบาท ลดลง 300 ล้านบาท จากเดือนธันวาคม 2554 และมีอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพต่อเงินให้สินเชื่อรวมลดลงจากร้อยละ 3.0 ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2554 เป็นร้อยละ 2.9 ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2554 แต่เพิ่มขึ้นจาก ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2554 ซึ่งเป็นร้อยละ 2.8

ถึงแม้ว่า ณ สิ้นมิถุนายน ปี 2554 ธนาคารจะสามารถขยายสินเชื่อได้อย่างต่อเนื่องจากสิ้นมีนาคมของปี 2554 ในขณะเดียวกัน สินเชื่อด้วยคุณภาพของธนาคารก็มีทิศทางที่เพิ่มขึ้นจาก ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2554 เช่นกันโดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจาก 43,387 ล้านบาท ณ สิ้นไตรมาสแรกมาที่ 45,288 ล้านบาท ณ สิ้นไตรมาสแรกของปี 2554

ตาราง 2 แสดงเงินให้สินเชื่อจัดชั้นและค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

หน่วย : ล้านบาท

	เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ*				ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญจากการจัดชั้น ตามเกณฑ์ ธปท.**	
	มิ.ย.2554	ร้อยละ	ธ.ค. 2554	ร้อยละ	มิ.ย.2554	ธ.ค.2554
จัดชั้นปกติ	1,292,276	94.61	1,187,787	94.36	9,350	8,449
จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	28,268	2.07	25,418	2.02	290	298
จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	6,088	0.45	5,592	0.44	1,815	1,476
จัดชั้นสงสัย	7,832	0.57	6,902	0.55	3,734	3,383
จัดชั้นสงสัยจะสูญ	31,390	2.30	33,099	2.63	18,073	19,089
รวม	1,365,854	100.00	1,258,798	100.00	33,262	32,695

*ไม่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน จำนวน 177,288 ล้านบาท

**ไม่รวมค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญของรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน จำนวน 172 ล้านบาท

ที่มา: สรุปผลการประกอบการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (ออนไลน์)

จากตารางแสดงเงินให้สินเชื่อจัดชั้นและค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) พบว่า สินเชื่อจัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษมีทิศทางที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.02 ของเงินให้สินเชื่อรวม ณ สิ้นธันวาคม 2553 เป็นร้อยละ 2.07 ของเงินให้สินเชื่อรวม ณ สิ้นมิถุนายน 2554 ซึ่งถึงโอกาสที่สินเชื่อด้วยคุณภาพจะเพิ่มขึ้นในอนาคต การพิจารณาถึงความเคลื่อนไหวของหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (มีการค้างชำระหนี้มากกว่า 30 วันแต่ไม่เกิน 90 วัน) สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดล่วงหน้า (Leading Indicator) ถึงแนวโน้มสินเชื่อด้วยคุณภาพในอนาคตอันใกล้

ในขณะที่ยังคงมีปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ ธนาคารจึงมีความจำเป็นที่จะต้องติดตามสถานการณ์ด้านคุณภาพสินเชื่ออย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหนี้เสียขยายวงกว้าง จนบั่นทอนศักยภาพในการทำกำไรในอนาคต การศึกษา การผัดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติและปัจจัยที่ทำให้ลูกหนี้มีการผัดนัดชำระหนี้ เพื่อเป็นแนวทางในกระบวนการพิจารณาสินเชื่อและการติดตามคุณภาพเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำผลการศึกษาไปใช้ในกระบวนการติดตามคุณภาพสินเชื่อ เพื่อเป็นสัญญาณเตือนก่อนที่ปัญหาสินเชื่อด้วยคุณภาพจะตามมา ซึ่งการที่ธนาคารสามารถบ่งชี้ถึงสินเชื่อที่มีปัญหาและดำเนินการแก้ไขได้เร็ว

ขึ้นเท่าใด โอกาสที่จะลดความสูญเสียก็มีมากขึ้นเท่านั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ลูกหนี้เจ้าหนี้ หรือธนาคารพาณิชย์ และต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดและไม่ผิดนัดชำระหนี้ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบถึงแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาหนี้ด้วยคุณภาพ (NPLs) ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อด้วยคุณภาพ
2. ทราบถึงแนวทางหรือหลักเกณฑ์ ตลอดจนนโยบายที่เหมาะสมในการอำนวยการสินเชื่ออย่างมีคุณภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยศึกษาเฉพาะลูกค้านิติบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ชั้นปกติ ณ วันที่ 30 มิ.ย. 2554

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมาย คือ ลูกหนี้ปกติประเภทนิติบุคคลที่มีวงเงินสินเชื่อรวมทั้งประเภท Cash รวมกันตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ของลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน 385 ราย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระแบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 ประเภทธุรกิจ
 - 1.2 ประสบการณ์ในธุรกิจ หมายถึง ระยะเวลาที่ลูกหนี้อยู่ในธุรกิจที่มาขอกู้
 - 1.3 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
 - 1.4 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน
 - 1.5 วงเงินกู้รวม หมายถึง จำนวนเงินประเภท Cash รวมทั้งหมดที่ลูกหนี้กู้ยืม
 - 1.6 ภาระหนี้คงเหลือ หมายถึง จำนวนเงินต้นที่ยังไม่ครบกำหนดชำระ
2. ตัวแปรตามได้แก่

$Y =$ โอกาสที่ผิดชำระหนี้

$Y = 0$ หมายถึง โอกาสที่ลูกหนี้ไม่ผิดชำระหนี้เงินกู้

$Y = 1$ หมายถึง โอกาสที่ลูกหนี้ผิดชำระหนี้เงินกู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลูกหนี้ปกติ หมายถึง ลูกหนี้ที่อยู่ในเกณฑ์จัดชั้นปกติ ณ 30 มิ.ย. 2554 ซึ่งเป็นสินเชื่อที่ไม่มีสัญญาของการผิดนัดการชำระหรือมียอดค้างชำระน้อยกว่า 1 เดือน และสำหรับในกรณีของวงเงินเบิกเกินบัญชี จะมีลักษณะคือ (ก) วงเงินเบิกเกินบัญชียังไม่มี การเบิกถอนเต็มจำนวน และวงเงินยังไม่ถูกยกเลิก (ข) ระยะเวลาสำหรับการเบิกเงินเกินบัญชียังไม่ครบกำหนด หรือ (ค) ดอกเบี้ยค้างชำระสำหรับวงเงินเบิกเกินบัญชีน้อยกว่า 1 เดือน
2. การผิดนัดชำระหนี้ หมายถึง การที่ลูกหนี้ไม่สามารถจ่ายชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดเวลาในสัญญาเงินกู้
3. ประสบการณ์ในธุรกิจ หมายถึง จำนวนปีที่ลูกหนี้อยู่ในธุรกิจที่มาขอกู้ นับจากวันจดทะเบียน จนถึงวันที่เก็บข้อมูล เป็นจำนวนปี
4. ประเภทธุรกิจ หมายถึง กิจการผลิตสินค้า กิจการค้าปลีกและค้าส่ง กิจการการบริการ (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 ได้แบ่งประเภทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ Small and Medium Enterprises (SMEs) ออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจการผลิตสินค้า กิจการค้าส่งและค้าปลีก และ กิจการให้บริการ

กิจการผลิตสินค้า หมายความครอบคลุมถึง การผลิตที่เป็นลักษณะของการประกอบ การอุตสาหกรรมทุกประเภท ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนรูปวัตถุดิบให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ด้วยเครื่องจักรกล หรือ เคมีภัณฑ์ การแปรรูปผลิตผลการเกษตรอย่างง่ายที่มีลักษณะเป็นการอุตสาหกรรม การผลิตที่มี

ลักษณะเป็นวิสาหกิจชุมชน และการผลิตที่เป็นการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน โดยไม่คำนึงว่างานนั้นทำโดยเครื่องจักร หรือด้วยมือ

กิจการค้าส่งและค้าปลีก หมายความว่าครอบคลุมถึง การให้บริการเกี่ยวกับการค้า โดยที่การค้าส่งหมายถึงการขายสินค้าให้แก่ผู้ค้าปลีก ผู้ใช้ในงานอุตสาหกรรม งานพาณิชย์กรรม รวมทั้งการขายให้แก่ผู้ค้าส่งด้วยตนเอง ส่วนการค้าปลีก หมายถึง การขายโดยไม่มีการเปลี่ยนรูปสินค้าทั้งสินค้าใหม่และสินค้าใช้แล้วให้กับประชาชนทั่วไปเพื่อการบริโภคหรือการใช้ประโยชน์เฉพาะส่วนบุคคลในครัวเรือน ซึ่งการค้าในที่นี้มีความหมายรวมถึง การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนการซื้อขาย สถานีบริการน้ำมัน

กิจการบริการ หมายความว่าครอบคลุมถึง การให้บริการการศึกษา การสุขภาพ การบันเทิง การขนส่ง การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ การโรงแรมและที่พัก การภัตตาคาร การขายอาหาร การขายเครื่องมือของภัตตาคารและร้านอาหาร การให้บริการเช่าสิ่งบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ บริการที่ให้กับธุรกิจ การซ่อมแซมทุกชนิดและการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

5. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) หมายถึง อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน อัตราส่วนนี้ใช้สำหรับวัดความสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้ทราบถึงความสามารถ และความเพียงพอของสินทรัพย์หมุนเวียนในการชำระหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งถ้ามีค่ามาก ก็แสดงถึงความมั่นใจของเจ้าหนี้ระยะสั้น คือ มีโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้สินที่มีอยู่มากตามอัตราส่วนที่เกิดขึ้น(ปกติควรจะมีค่ามากกว่า 1) สภาพคล่องคือความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดในเวลาอันสั้น สะท้อนให้เห็นความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ปัญหาที่เกิดจากสภาพคล่อง เช่น ต้นทุนการกู้ยืมอาจสูงขึ้นจากความเสี่ยงที่สูงขึ้น ทำให้ไม่สามารถตักตวงโอกาสที่อาจไม่ได้คาดหวังล่วงหน้า ผู้บริหารไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้ ความสามารถในการทำกำไรลดลง และมีโอกาสล้มละลาย เป็นต้น

6. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt/Equity Ratio) หมายถึง สัดส่วนของการจัดหาเงินทุนจากเจ้าหนี้และเจ้าของอัตราส่วนนี้ใช้วัดธุรกิจว่าได้มีการใช้เงินทุนภายนอก(Debt) ต่อเงินทุนภายใน(Equity)ถ้าอัตราส่วนสูงแสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินกิจการเป็นการพิจารณาโครงสร้างทางการเงิน ซึ่งหากกิจการมีหนี้สินสูงคือภาระผูกพันในการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงเกี่ยวกับความสามารถในการชำระภาระผูกพันในระยะยาว ซึ่งการใช้หนี้สินทำให้ผลประกอบการมีความผันผวนมากกว่าการใช้ทุนเจ้าของ

7. วงเงินกู้รวม หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่ลูกหนี้กู้ยืม สำหรับการศึกษาคำครั้งนี้พิจารณาเฉพาะวงเงินประเภท Cash วงเงินกู้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการกู้ หลักประกัน และความสามารถในการชำระหนี้

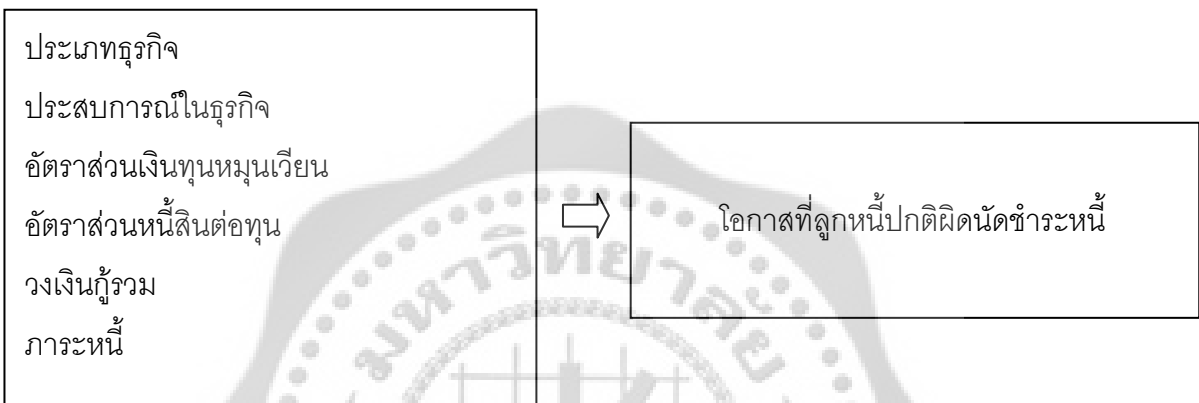
8. ภาระหนี้ หมายถึง จำนวนเงินกู้ยืมที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผัดหน้าชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามซึ่งมีกรอบแนวคิดดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- 1.2 กระบวนการและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ
- 1.3 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel II
- 1.4 เกณฑ์การกำกับดูแลนโยบายสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย
- 1.5 แบบจำลองโลจิสติก

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

1) ประวัติความเป็นมา

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2487 และเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเมื่อปี 2518 ตามข้อมูลที่ได้มีการรายงานให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 ธนาคารเป็นธนาคารพาณิชย์ชั้นนำของประเทศ โดยธนาคารมีสินทรัพย์รวม 2,034.0 พันล้านบาท เงินให้สินเชื่อรวม 1,428.1 พันล้านบาท เงินรับฝากรวม 1,524.8 พันล้านบาท ส่วนของเจ้าของ 241.0 พันล้านบาท เงินกองทุนตามกฎหมาย 231.5 พันล้านบาท และมีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) จำนวน 293.0 พันล้านบาท

ในปี 2554 ธนาคารได้รับการเลือกให้เป็นธนาคารแห่งปีจากวารสารการเงินธนาคาร (5 ปีต่อเนื่อง) ธนาคารยอดเยี่ยมในประเทศไทยจากวารสารเดอะแบงก์เกอร์ (2 ปีต่อเนื่อง) ธนาคารยอดเยี่ยมด้านบริการรับฝากหลักทรัพย์จากวารสารโกลด์เบลล์ไฟแนนซ์ (4 ปีต่อเนื่อง) ธนาคารยอดเยี่ยมด้านบริการเพื่อธุรกิจส่งออกและนำเข้า (4 ปีต่อเนื่อง) และธนาคารยอดเยี่ยมในประเทศไทยด้านบริการสำหรับเอสเอ็มอี (2 ปีต่อเนื่อง) จากวารสารอัลฟ่าเซาท์อีสเอเชีย นอกจากนี้ ธนาคารยังได้รับรางวัล Deal of the Year 2010 จากสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (8 ปีต่อเนื่อง)

2) ภาพรวมการประกอบธุรกิจของธนาคาร

ธนาคารให้บริการทางการเงินหลากหลายรูปแบบและครบวงจรให้แก่ลูกค้าธุรกิจและลูกค้าบุคคล ทั้งในและต่างประเทศ โดยมีประเภทของผลิตภัณฑ์และบริการที่สำคัญ เช่น บริการสินเชื่อธุรกิจการค้า บริการสินเชื่อปัจเจก บริการเงินฝาก บริการธุรกิจการค้าต่างประเทศ บริการอินเทอร์เน็ตและแลกเปลี่ยนเงิน บริการจัดการเงินสด บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ บริการบัตรเครดิต บริการผู้ดูแลทรัพย์สิน เป็นต้น ธุรกิจหลักของธนาคารดำเนินการผ่านหน่วยงานธุรกิจ (Business Unit) หลัก 5 หน่วยงาน คือ สายลูกค้าธุรกิจรายใหญ่ สายลูกค้าธุรกิจรายกลาง สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก สายลูกค้าบุคคล และกิจการธนาคารต่างประเทศ นอกจากนี้ ธนาคารดำเนินธุรกิจด้านการเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน และการประกอบธุรกิจด้านหลักทรัพย์ด้วย ในขณะเดียวกันธนาคารยังมีการร่วมมือกับบริษัทในเครือและพันธมิตรทางการค้านำเสนอบริการเพิ่มเติม ซึ่งรวมถึงการออมเงินโดยการลงทุนในตราสารอื่นๆ เช่น กองทุนรวม พันธบัตรออมทรัพย์ และหุ้นกู้ภาคเอกชน ตลอดจนการเสนอบริการออมเงินควบประกันชีวิต สำหรับกิจการธนาคารต่างประเทศดำเนินธุรกิจให้บริการและสนับสนุนลูกค้าในต่างประเทศ และลูกค้าในประเทศที่ต้องการขยายกิจการและการลงทุนสู่ต่างประเทศที่มีสาขาของธนาคารตั้งอยู่

ธนาคารมีเครือข่ายสาขาที่กว้างขวางในประเทศ โดยมีจำนวนสาขาในประเทศ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 จำนวน 1,039 สาขา ครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัดของประเทศ และเป็นหนึ่งในธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีเครือข่ายสาขากว้างขวางที่สุดในประเทศ ธนาคารมีฐานลูกค้าบัญชีเงินฝาก ซึ่งประกอบด้วยบัญชีเงินฝากในประเทศเกือบ 17 ล้านบัญชีและเป็นผู้นำตลาดในด้านยอดเงินฝากรวม นอกจากนี้ ธนาคารยังมีสาขาต่างประเทศอีก 24 สาขา ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจสำคัญของโลก เช่น ประเทศญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฮองกง ไต้หวัน สิงคโปร์ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และลาว โดยเป็นเครือข่ายสาขาต่างประเทศที่กว้างขวางที่สุดในบรรดาธนาคารพาณิชย์ไทย และเป็นธนาคารพาณิชย์ชั้นนำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าธนาคารได้ขยายกิจการในต่างประเทศมาอย่างต่อเนื่อง และยังคงดำเนินการต่อไปอีกในช่วง 2-3 ปีข้างหน้า รายได้หลักของธนาคารยังคงเกิดขึ้นจากกิจกรรมทางธุรกิจในประเทศเป็นส่วนใหญ่

3) การให้บริการสำหรับกลุ่มลูกค้าธุรกิจ

ธนาคารให้บริการแก่ลูกค้าธุรกิจทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และรายปลีก โดยการให้สินเชื่อระยะสั้นและระยะยาว สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ เงินทุนหมุนเวียน เงินเบิกเกินบัญชี การขายลดเช็ค การให้เงินกู้ยืมระยะสั้น รวมทั้งบริการอื่น เช่น หนังสือค้ำประกันเพื่อการยื่นขอประกันวงจรราคา

(Bid Bond) เพื่อการปฏิบัติตามสัญญา (Performance Bond) บริการด้านเงินฝาก การโอนเงิน การบริหารเงินสด และบริการธุรกรรมวานิชธนกิจ

รายละเอียดของการให้บริการกลุ่มลูกค้าธุรกิจทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ ดังนี้

3.1) ลูกค้าธุรกิจรายใหญ่

สายลูกค้าธุรกิจรายใหญ่ของธนาคารให้บริการทางการเงินแก่บริษัทไทยที่มีขนาดใหญ่หรือกลุ่มบริษัทในภาคอุตสาหกรรมหลักของประเทศ รวมทั้งบริษัทข้ามชาติที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินสำหรับลูกค้ากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความซับซ้อนและได้รับการจัดสรรขึ้นเป็นพิเศษสำหรับลูกค้าเฉพาะราย เช่น บริการจัดการเงินสด บริการชำระเงิน บริการสินเชื่อเพื่อการค้าระหว่างประเทศ และสินเชื่อสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ โดยธนาคารได้มอบหมายเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในแต่ละอุตสาหกรรมคอยให้การดูแลลูกค้าเพื่อที่จะได้เสนอบริการที่สอดคล้องกับความต้องการที่เฉพาะเจาะจงสำหรับลูกค้าแต่ละราย

3.2) ลูกค้าธุรกิจรายกลาง

สายลูกค้าธุรกิจรายกลางของธนาคารเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่ลูกค้าธุรกิจขนาดกลาง รวมถึงบริษัทที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ในกลุ่มธุรกิจเอสเอ็มอี ซึ่งลูกค้าของธนาคารกรุงเทพกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมการผลิต การค้าส่งและค้าปลีก ธุรกิจการเกษตรและแปรรูปอาหาร และธุรกิจบริการ ลูกค้ากลุ่มนี้ได้รับการดูแลโดยผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ธุรกิจสัมพันธ์จากสำนักธุรกิจและสำนักธุรกิจย่อยของธนาคารที่ตั้งอยู่ทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

3.3) ลูกค้าธุรกิจรายปลีก

ธนาคารกรุงเทพให้การสนับสนุนธุรกิจขนาดย่อมตลอดมา ทั้งกิจการที่มีเจ้าของคนเดียว ธุรกิจครอบครัว ห้างหุ้นส่วนขนาดเล็ก และเอสเอ็มอีในกลุ่มที่มีขนาดย่อม ธนาคารได้มีส่วนสนับสนุนลูกค้าจำนวนไม่น้อยที่เริ่มต้นมาจากกิจการเล็กๆ จนเจริญเติบโตเป็นบริษัทขนาดใหญ่ในเวลาต่อมา โดยธนาคารได้จัดตั้งสายลูกค้าธุรกิจรายปลีกขึ้นมาสนับสนุนกลุ่มลูกค้าสำคัญกลุ่มนี้เป็นการเฉพาะ บทบาทสำคัญของธนาคารกรุงเทพ ได้แก่ การจัดกิจกรรมให้ความรู้ ซึ่งมีทั้งการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งการสนับสนุนด้านสินเชื่อ การสนับสนุนลูกค้าดังกล่าวเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญ เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางธุรกิจของธนาคารในระยะยาว

ธนาคารให้บริการแก่ลูกค้าธุรกิจรายกลางและรายปลีกผ่านสำนักธุรกิจจำนวน 34 แห่ง ทั้ง กรุงเทพมหานครหรือนครหลวง โดยแบ่งเป็นโครงสร้างเป็น 5 ภาคนครหลวง ในครั้งนี้เป็นการศึกษา ข้อมูลลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ซึ่งประกอบด้วย 8 สำนักธุรกิจ ได้แก่ 1)สำนักธุรกิจสำโรง 2)สำนักธุรกิจบางนา 3)สำนักธุรกิจถนนรัชดา-ลาดพร้าว 4)ถนนลาดพร้าวซอย 99 5)สำนักธุรกิจถนนพระราม 9 6) สำนักธุรกิจถนนกิ่งแก้ว 7)สำนักธุรกิจสวนสยาม และ 8)สำนักธุรกิจคลองตัน

4) นโยบายการให้กู้ยืม

การอำนวยการสินเชื่อเป็นธุรกิจหลักของธนาคาร ซึ่งธนาคารได้มีการกำหนดนโยบายไว้ โดยพิจารณาถึงความเสี่ยงในการอำนวยการสินเชื่อเฉพาะราย ตลอดจนความเสี่ยงของภาคธุรกิจ และความเสี่ยงในภาพรวมของ Portfolio ทั้งนี้ ธนาคารจะคัดเลือกลูกค้าที่มีฐานะการเงินที่ดี น่าเชื่อถือ โดยคำนึงถึงความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมนั้นๆ นอกจากนี้ ในภาพรวมธนาคารมีนโยบายกระจายความเสี่ยงการอำนวยการสินเชื่อไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ โดยมุ่งเน้นการขยายสินเชื่อไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และมีกระบวนการในการควบคุมการกระจุกตัวของสินเชื่อให้แก่กลุ่มลูกค้าใดลูกค้าหนึ่ง ซึ่งเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย

เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงในการอำนวยการสินเชื่อมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ธนาคารได้จัดตั้งสายบริหารสินเชื่อที่มีความเป็นอิสระแยกจากหน่วยอื่นๆ ขององค์กร เพื่อทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงในการอำนวยการสินเชื่อ โดยกำกับดูแลและติดตามการอำนวยการสินเชื่อให้เป็นไปตามนโยบายสินเชื่อของธนาคาร สายงานนี้ประกอบด้วยหน่วยงานนโยบายสินเชื่อ (Credit Policy) หน่วยงานกลั่นกรองสินเชื่อ (Credit Acceptance) หน่วยงานบริหาร Portfolio (Portfolio Management) หน่วยงานสอบทานสินทรัพย์เสี่ยง (Risk Asset Review) หน่วยงานบริหารสินเชื่อพิเศษ (Special Asset Management) หน่วยงานประเมินหนี้และกฎหมาย และหน่วยงานทรัพย์สินรายละเอียดของงานดูได้จาก ส่วนที่ 1 หัวข้อที่ 2. ปัจจัยความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง เรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต

5) กระบวนการพิจารณาสินเชื่อ

ธนาคารมีกระบวนการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อตามลำดับขนาดของสินเชื่อ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับหน่วยธุรกิจ (Business Unit) ระดับการปฏิบัติงานธนาคาร (Banking Operation) และระดับคณะผู้บริหาร (Executives) ซึ่งวงเงินสินเชื่อที่สูงขึ้นจะต้องผ่านการ

อนุมัติตามลำดับขั้นที่สูงขึ้นจนถึงระดับสูงสุด คือ ระดับคณะกรรมการบริหาร (Executive Board) อำนาจในการพิจารณาสินเชื่อขึ้นอยู่กับวงเงินและ/หรือมูลหนี้คงค้างของลูกค้าหนี้ หรือของกลุ่มลูกค้าหนี้ นั้นๆ และหลักประกันที่เกี่ยวข้องว่ามีหลักประกันค้ำมูลหนี้ มีหลักประกันบางส่วนหรือไม่มีหลักประกัน

- กลุ่มลูกค้าหลัก (Customer Focus)

ธนาคารได้จัดกลุ่มลูกค้าเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ลูกค้าธุรกิจรายใหญ่ (Corporate) ลูกค้าธุรกิจรายกลาง (Commercial) ลูกค้าธุรกิจรายปลีก (Business) และลูกค้าบุคคล (Consumer) โดยมีผู้จัดการธุรกิจสัมพันธ์ (Relationship Manager) เจ้าหน้าที่ธุรกิจสัมพันธ์ (Relationship Officer) และผู้จัดการสาขาเป็นผู้ติดตามและเสนอแนะให้ลูกค้าใช้บริการสินเชื่อจากธนาคาร คำขอสินเชื่อโดยทั่วไปของลูกค้าธุรกิจรายใหญ่ รายกลาง และรายปลีก จะนำส่งให้หน่วยงานกึ่งนกรองสินเชื่อ เพื่อพิจารณาก่อนนำเสนอเพื่อขออนุมัติจากผู้มีอำนาจ และสำหรับลูกค้าบุคคล สาขาจะนำส่งคำขอสินเชื่อไปยังศูนย์สินเชื่ออุปโภคบริโภคเพื่อพิจารณาอนุมัติ

- การพิจารณาสินเชื่อรายตัว (Individual Credit Decisions)

ในกระบวนการพิจารณาสินเชื่อที่จะให้แก่ผู้กู้โดยทั่วไป ธนาคารจะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ต่างๆ เช่น วัตถุประสงค์ในการขอกู้ ความสามารถในการจ่ายชำระเงินกู้จากกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ความเป็นไปได้ของธุรกิจ ความสามารถของผู้บริหาร หลักทรัพย์ที่จะนำมาค้ำประกัน และเทคโนโลยีที่ใช้ ทั้งนี้ บริษัทที่ขอสินเชื่อจะต้องเสนอแผนการดำเนินธุรกิจและงบการเงิน โดยธนาคารจะพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ เช่น ข้อมูลจากการไปเยี่ยมชมกิจการลูกค้า การตรวจสอบการดำเนินธุรกิจ (Due Diligence Investigations) การตรวจสอบข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลเครดิตกลาง (Credit Bureau Information) การตรวจสอบสถานะคดีความต่างๆ รวมทั้งคดีเกี่ยวกับการล้มละลาย นอกจากนี้ ฝ่ายวิจัย (Research Department) เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการศึกษาสภาพและความเป็นไปของสถานะเศรษฐกิจ รวมทั้งประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรม ภายหลังจากที่สินเชื่อได้รับการอนุมัติแล้ว โดยทั่วไปธนาคารกำหนด ให้มีการทบทวนสินเชื่อตามกระบวนการที่กำหนด โดยครอบคลุมถึงการสอบถามอย่างน้อยปีละครั้งเพื่อพิจารณาคุณภาพของสินเชื่อและผู้กู้อย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานสอบถามสินทรัพย์เสี่ยงจะสอบถามกระบวนการบริหารสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อ ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย มาตรฐาน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

6) นโยบายการจัดชั้นสินทรัพย์และการตั้งสำรอง

- การจัดชั้นสินเชื่อ

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง จัดชั้นสินเชื่อสิ้นสุดในแต่ละไตรมาส ซึ่งการจัดชั้นดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้กำหนดระดับการตั้งสำรองหนี้สูญขั้นต่ำ ซึ่งถือเป็นมาตรการสำคัญที่ธนาคารถือปฏิบัติอยู่ และการกำหนดระดับการตั้งสำรองหนี้สูญขั้นต่ำ ถูกกำหนดให้สะท้อนในผลการดำเนินงานของธนาคารในงบดุลไม่เกินกว่ารอบ 6 เดือน อย่างไรก็ตาม ธนาคารสามารถที่จะเลือกใช้วิธีการตั้งสำรองหนี้สูญในเงื่อนไขที่เข้มงวดมากขึ้น เพื่อประโยชน์ของธนาคาร

ตามหลักเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารจัดชั้นสินเชื่อและตั้งสำรองหนี้สูญตามบัญชีหรือรายการหนี้ก็ได้ โดยธนาคารถือปฏิบัติตามเกณฑ์ที่เข้มงวดกว่า คือ ถือการจัดชั้นสินเชื่อและการตั้งสำรองเป็นรายการหนี้ โดยจะจัดชั้นหนี้ในระดัคุณภาพของสินเชื่อชั้นที่ต่ำที่สุดของลูกหนี้รายนั้น และตั้งสำรองตามเกณฑ์การจัดชั้นดังกล่าว

- การตั้งสำรองหนี้สูญ

ธนาคารพิจารณาการตั้งสำรองหนี้สูญในทุกๆ ไตรมาส จากรายการการจัดชั้นหนี้สูญ ซึ่งจะมีการบันทึกเป็นรายการในงบกำไรขาดทุนของทางธนาคาร มูลค่าการจัดชั้นหนี้สูญในแต่ละช่วงเวลา ได้รับการวิเคราะห์จากเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบกับจากปัจจัยแวดล้อม เช่น มูลค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการจัดชั้นหนี้สูญต่อมูลค่าสินเชื่อรวมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มูลค่าการตั้งสำรองจากหนี้จัดชั้นซึ่งกำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย มูลค่ายอดรวมของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ความพอเพียงของมูลค่าหลักประกัน มูลค่าการตั้งสำรองหลังการพิจารณาการตัดหนี้สูญ และหนี้สูญได้รับคืน ผลกำไรสุทธิ และสภาพเศรษฐกิจโดยรวม

ธนาคารพิจารณากันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2551

ธนาคารพิจารณากันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับสินเชื่อโดยคุณภาพด้วยผลต่างของยอดหนี้คงค้างตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากลูกหนี้ หรือผลต่างของยอดหนี้คงค้างตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายหลักประกัน ในส่วนของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับสินเชื่อไม่ด้อยคุณภาพ ธนาคารพิจารณากันสำรองตามอัตราขั้นต่ำที่ ธปท. กำหนดโดยสินเชื่อที่มีลักษณะความเสี่ยงด้านเครดิตคล้ายคลึงกัน อาจพิจารณากันเงินสำรองแบบกลุ่มลูกหนี้ (Collective Approach) โดยใช้ข้อมูลผลสูญเสียดังกล่าวในอดีต รวมถึงข้อมูลที่สามารถหาได้ในปัจจุบัน (current observable data)

นอกจากนี้ ธนาคารได้พิจารณาค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดโดย ธปท. โดยได้คำนึงถึงผลสูญเสียดังกล่าวที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและกฎหมาย รวมทั้งปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจกระทบความสามารถของลูกหนี้เงินให้สินเชื่อในการปฏิบัติตามสัญญาเงินกู้ยืม

การตัดจำหน่ายนี้เป็นสูญ กระทำในงวดที่ธนาคารพิจารณาว่าจะเรียกเก็บหนี้รายนั้นไม่ได้ หนี้สูญรับคืนบันทึกบัญชีโดยนำมาเพิ่มค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ

เมื่อธนาคารเกิดผลขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้ ธนาคารจะปรับลดรายการหนี้สูญ และหนี้สงสัยจะสูญพร้อมทั้ง ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ด้วยจำนวนที่ต่ำกว่าระหว่างขาดทุนจากการปรับโครงสร้างหนี้หรือค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญสำหรับลูกหนี้รายนั้นๆ

1.2 กระบวนการและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ

1) กระบวนการบริหารสินเชื่อ (ชนินทร์ พิทยาวิวิท. 2547: 3-4)

กระบวนการบริหารสินเชื่อมีทั้งการพิจารณาคุณค่าทางเครดิต(Credit Worthiness) การพิจารณาคุณสมบัติและความสามารถชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อ การวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial Statement Analysis) และเมื่อได้มีการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าไปแล้ว ก็จะต้องมีกระบวนการตรวจสอบทานสินเชื่อ (Credit Reviews) และประเมินค่าสินเชื่อ(Credit Appraisal) เพื่อให้สามารถป้องกันและ/หรือแก้ไขปัญหาของสินเชื่อ ก่อนที่จะมีปัญหารุนแรงจนยากแก่การแก้ไข นอกจากนี้ยังจะต้องมีเทคนิคในการบริหารหนี้มีปัญหา (Problem Loan Management) และการเรียกเก็บหนี้ (Credit Collection) อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพด้วย การให้กู้ยืมเงินของสถาบันการเงินจึงจะต้องมีกระบวนการที่รัดกุมหลายขั้นตอนที่เรียกว่า กระบวนการบริหารสินเชื่อ ในการบริหารสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีกระบวนการโดยกระบวนการนั้นมีอยู่ 9 ขั้นตอน คือ การศึกษาธุรกิจที่น่าสนใจ (Business Opportunity) การคัดเลือกกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การรวบรวมข้อมูลทั้งทางด้านข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ ข้อมูลในอดีต ข้อมูลปัจจุบัน ข้อมูลพยากรณ์ฐานะในอนาคตของลูกค้า การเข้าพบลูกค้าเพื่อการสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักประกัน การวิเคราะห์เพื่อประเมินความเสี่ยง (Identify Risk) และการป้องกัน (Protection) การจัดทำมีเอกสารประกอบสินเชื่อ (Documentation) ที่สมบูรณ์ เช่น การจัดทำนิติกรรมสัญญาให้สมบูรณ์บังคับได้ตามกฎหมาย และเมื่อได้มีการปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้าไปแล้วก็จะต้องมีการดูแลและทบทวนความเสี่ยงของสินเชื่อ

2) หลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ (ชรินทร์ พิทยาวิวิธ. 2547: 5)

การพิจารณาความเสี่ยงในการให้สินเชื่อของธนาคารแต่ละแห่งมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป แต่ทุกธนาคารย่อมมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลักที่เหมือนกัน คือ ต้องการให้ผู้ขอสินเชื่อสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงาน จนสามารถส่งผลประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกเบี้ยและคืนเงินต้นได้ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยทั่วไปการวิเคราะห์การให้สินเชื่อจะทำการพิจารณาจากคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อตามหลักนโยบาย 6C (C's Policy) ประกอบด้วย

1. **คุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character)** หมายถึง การวิเคราะห์อุปนิสัยใจคอ และพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อว่าจะมีความรับผิดชอบ และความเต็มใจชำระหนี้มากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อใน 2 ลักษณะ คือ 1) คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น อุปนิสัยทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว อายุ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อหนี้สิน ความตรงต่อเวลาในการชำระหนี้ ความสม่ำเสมอในการชำระหนี้ และชื่อเสียงส่วนตัว 2) คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น หน้าที่การงาน ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ และความรับผิดชอบด้านนิติกรรม

2. **ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity)** หมายถึงความสามารถในการหารายได้เพื่อมาชำระหนี้ โดยถ้าเป็นการขอสินเชื่อบุคคลจะทำการพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อเป็นหลัก แต่หากเป็นนิติบุคคลจะพิจารณาจากงบการเงิน แผนการบริหารงาน การชำระเงินคืนโครงการและวัตถุประสงค์ในการใช้เงินของผู้ขอสินเชื่อ

3. **เงินทุน (Capital)** หมายถึง ส่วนของทรัพย์สินที่มีเหนือกว่าหนี้สิน เพื่อเป็นหลักประกันในกรณีที่คุณสมบัติและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อไม่ดีนัก

4. **หลักประกัน (Collateral)** หมายถึง การค้ำประกันการกู้ยืม โดยมีหลักทรัพย์ เช่น ที่ดิน อาคาร โรงเรือน สิทธิการเช่า และพันธบัตร หรือการค้ำประกันโดยบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ

5. **สภาพทางเศรษฐกิจ (Condition)** หมายถึง สถานการณ์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งเทคโนโลยี สังคม กฎหมาย การเมือง ภาษี การตลาด และเทคโนโลยีในการผลิต

6. **ประเทศที่ติดต่อด้วย (Country)** หมายถึง กรณีที่มีการติดต่อทางการค้าระหว่างประเทศจะต้องพิจารณาถึงภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศที่ติดต่อ เพราะแนวความคิดและความรับผิดชอบอาจแตกต่างกัน โดยเฉพาะเกี่ยวกับเอกสารและการปฏิบัติทางการค้า

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดในการวิเคราะห์สินเชื่อ ได้แก่ แนวคิดเบื้องต้นในการพิจารณาสินเชื่อและ หลัก 6C มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติที่มีการผิดนัดชำระหนี้ กล่าวคือ ในการวิจัยได้กำหนดตัวแปรด้านคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ 6 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาระหนี้

ผู้วิจัยเห็นว่าในเมื่อกระบวนการของการวิเคราะห์ในการพิจารณาในการให้สินเชื่อต้องพิจารณาคุณลักษณะทั้ง 6 ด้านของลูกหนี้ ดังนั้นในผิดนัดชำระหนี้ก็ต้องพิจารณาคุณลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน เพื่อจะแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ที่มีคุณลักษณะเช่นไรบ้าง

1.3 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel II (ธนาคารแห่งประเทศไทย : ออนไลน์)

Basel II (บาเซลทู) เป็นเกณฑ์มาตรฐานสากลอันหนึ่งที่ถูกกำหนดในประเทศต่าง ๆ นำมาปรับใช้ในการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ด้วยการกำหนดให้สถาบันการเงินมีเงินกองทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงหรือความเสียหายที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ ซึ่งการที่จะดูว่ามีเงินกองทุนเพียงพอหรือไม่ จะต้องดูว่ามีเงินกองทุนเท่าใด และมีความเสี่ยงอยู่เท่าใด ทั้งนี้ สถาบันการเงินจะต้องพัฒนาเครื่องมือการติดตามดูแลการดำเนินธุรกิจของตนเองว่ามีความเสี่ยงในด้านใดมากน้อยแค่ไหน รวมถึงทำอย่างไรจึงจะลดความเสี่ยงนั้นได้

แรกเริ่มนั้น คณะกรรมการชุดหนึ่งชื่อว่า Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) ซึ่งมีสำนักงานเลขานุการประจำอยู่ที่ The Bank for International Settlements (BIS) ในเมือง Basel ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อกำหนดมาตรฐานการกำกับดูแลสถาบันการเงินที่เป็นสากลเพื่อความมั่นคงและความเสมอภาคในการแข่งขันของสถาบันการเงินต่าง ๆ ทั่วโลก โดยหนึ่งในมาตรฐานนั้นคือ เกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนที่เรียกว่า Basel Capital Accord หรือ Basel I

จากเกณฑ์ Basel I ซึ่งเป็นเพียงกฎเกณฑ์การคำนวณว่าสถาบันการเงินจะต้องมีเงินกองทุนเท่าใดสำหรับการปล่อยสินเชื่อแต่ละราย คณะกรรมการ BCBS ได้พัฒนาการกำกับดูแลเงินกองทุนไปอีกขั้นหนึ่งโดยกำหนดเกณฑ์ Basel II ขึ้นมา ซึ่งในเกณฑ์ Basel II นั้น จะไม่ได้กำหนดเพียงแค่เรื่องของปริมาณเงินกองทุนที่ต้องมีสำหรับความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่อ แต่จะเน้นความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง (Risk management) ของสถาบันการเงินด้วย โดยกำหนดให้สถาบันการเงินต้องประเมินว่าระดับความเสี่ยงของตนเองมีอยู่เท่าใด เงินกองทุนที่มีอยู่เพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยง

เหล่านั้นหรือไม่ ดังนั้น เกณฑ์ Basel II จึงเหมือนกับการก้าวไปข้างหน้าอีกขั้นหนึ่ง และถือได้ว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้าง (Structural change) ของระบบการบริหารความเสี่ยงของสถาบัน การเงิน

หลักการ Basel II

Basel II ประกอบด้วย 3 หลักการ หรือที่นิยมเรียกกันว่า "3 Pillars" ได้แก่ Pillar 1 หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (Minimum Capital Requirement) เพื่อรองรับความเสี่ยงด้าน เครดิต ด้านตลาด และด้านปฏิบัติการ Pillar 2 การกำกับดูแลโดยทางการ (Supervisory Review Process) และ Pillar 3 การใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล (Market Discipline) เกณฑ์ Basel II ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต่างกัน และส่งเสริมกันและกัน คือ

ส่วนที่ 1 หรือที่เรียกกันเป็นศัพท์เทคนิคว่า “หลักการที่ 1 การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (Pillar 1 : Minimum Capital Requirement)” เป็นเกณฑ์เชิงปริมาณสำหรับสถาบันการเงินใช้ในการ คำนวณเงินกองทุนขั้นต่ำตามกฎหมายเพื่อรองรับความเสี่ยง 3 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) และความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) โดยกำหนดให้สถาบันการเงินต้องมีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงทั้งหมด (BIS ratio) ไม่ต่ำกว่าระดับที่กำหนด ซึ่ง ธปท. ได้กำหนดอัตราส่วนดังกล่าวไว้ที่ 8.5% BIS ratio เป็นอัตราส่วน หนึ่งที่ใช้ ในการดูความมั่นคงของสถาบันการเงิน โดย BIS ratio ยิ่งสูง ก็หมายความว่าสถาบันการเงิน ยิ่งมีความมั่นคง

ทั้งนี้ “สินทรัพย์เสี่ยง” ก็คือตัวเลขที่ใช้แสดงถึงระดับความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ซึ่ง โดยส่วนใหญ่แล้วจะสัมพันธ์กับปริมาณสินทรัพย์ของสถาบันการเงิน โดยสินทรัพย์แต่ละรายการก็มี ระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เช่น การให้สินเชื่อ แก่ลูกค้ารายย่อยจะมีความเสี่ยงน้อยกว่าการให้ สินเชื่อแก่บริษัทเอกชน เป็นต้น ดังนั้น เพื่อสะท้อนระดับความเสี่ยงที่แตกต่างกัน Basel II จึงกำหนด “น้ำหนักความเสี่ยง” ขึ้น เพื่อนำไปคูณกับยอดสินทรัพย์ที่มีให้กลายเป็น “สินทรัพย์เสี่ยง” โดยหาก สินทรัพย์นั้นมีความเสี่ยงสูง น้ำหนักความเสี่ยงนี้จะสูงตามไปด้วย เช่น สินเชื่อมูลค่า 100 บาท หาก ให้แก่ลูกค้ารายย่อยจะมีน้ำหนักความเสี่ยง 75% คิดเป็นสินทรัพย์เสี่ยง 75 บาท แต่หากให้แก่ บริษัทเอกชนซึ่งมีน้ำหนักความเสี่ยง 100% สินเชื่อมูลค่า 100 บาท จะคิดเป็นสินทรัพย์เสี่ยงถึง 100 บาท เป็นต้น ดังนั้น ด้วยเงินให้สินเชื่อที่เท่ากัน น้ำหนักความเสี่ยงก็จะเป็นตัวกำหนดว่าสินทรัพย์นั้น มี ความเสี่ยงมากหรือน้อย และเมื่อหาค่า “สินทรัพย์เสี่ยง” ได้แล้ว สถาบันการเงินก็จะสามารถหาได้ว่า จะต้อง มีเงินกองทุนตามกฎหมายเท่าไร ซึ่งสำหรับประเทศไทย หากธนาคารพาณิชย์มีสินทรัพย์เสี่ยง มูลค่า 100 บาท ก็จะต้องมีเงินกองทุนไว้ 8.50 บาท

นอกจากนั้น “น้ำหนักความเสี่ยง” ยังเป็นความแตกต่างที่สำคัญระหว่าง Basel II และ Basel I เนื่องจาก Basel II ได้กำหนดค่า “น้ำหนักความเสี่ยง” ที่ละเอียดและสมเหตุสมผลมากกว่า โดยจะสะท้อนถึงคุณภาพของลูกหนี้ได้ดีกว่า เช่น หากเป็นลูกหนี้บริษัทเอกชนเหมือนกัน แต่บริษัทหนึ่งมีผลการดำเนินงานดี ได้รับอันดับความน่าเชื่อถือดีกว่า ก็จะได้รับน้ำหนักความเสี่ยงน้อยกว่าบริษัทที่มีอันดับความน่าเชื่อถือน้อยกว่า เป็นต้น

ส่วนที่ 2 หรือ “หลักการที่ 2 การกำกับดูแลโดยทางการ (Pillar 2 : Supervisory Review Process)” เป็นส่วนที่ช่วยเสริมหลักการที่ 1 โดยให้สถาบันการเงินคำนึงถึงความเสี่ยงและดำรงเงินกองทุนมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด โดยสถาบันการเงินต้องประเมินความเสี่ยงและความเพียงพอของเงินกองทุนด้วยตนเอง เพราะสถาบันการเงินแต่ละแห่งก็มีลักษณะเฉพาะตัว และตัวสถาบันการเงินเองก็เป็นผู้ที่เข้าใจในธุรกิจของตนเองดีที่สุด จึงควรรู้ว่าเงินกองทุนที่ต้องมีอย่างแท้จริง (Economic capital) ของตนเองเป็นเท่าใด และนอกจากจะพิจารณาจากความเสี่ยงในปัจจุบันแล้ว สถาบันการเงินยังจะต้องมองถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าและลักษณะของวัฏจักรเศรษฐกิจ (Business cycle) เพื่อวางแผนการจัดการเงินกองทุนในอนาคตอีกด้วย

ส่วนที่ 3 หรือ “หลักการที่ 3 การใช้กลไกตลาดในการกำกับดูแล (Pillar 3 : Market Discipline)” กำหนดขึ้นมา เพื่อเป็นตัวเสริมของหลักการที่ 1 และหลักการที่ 2 เพื่อให้การกำกับดูแลสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจะเน้นให้สถาบันการเงินมีความโปร่งใสเกี่ยวกับความเสี่ยงของตนเองด้วยการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงต่อบุคคลภายนอก จากข้อมูลที่เปิดเผยนี้ กลไกตลาดก็จะเป็แรงผลักดันให้สถาบันการเงินมีการบริหารความเสี่ยงที่ดีอีกทางหนึ่งด้วย

1.4 เกณฑ์การกำกับดูแลนโยบายสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2551: ออนไลน์)

1) การกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อและเอกสารประกอบการพิจารณาสินเชื่อ

โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีการกำหนดนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์การให้สินเชื่อ การลงทุน การก่อภาระผูกพัน และต้องมีการทบทวนนโยบายอย่างสม่ำเสมอ โดยครอบคลุมถึงการมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ให้ชัดเจน รวมถึงกระบวนการในการบริหารความเสี่ยงทางด้านเครดิต และให้กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อเพื่อให้สามารถตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อและประเมินความเสี่ยงได้อย่างต่อเนื่อง

2) การจัดชั้นลูกหนี้และการกันเงินสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยง

ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้มีการจัดชั้นลูกหนี้แบ่งเป็น 6 ประเภท โดยพิจารณาปัจจัยเชิงปริมาณ จากระยะเวลาการค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย และปัจจัยเชิงคุณภาพ จากปัจจัยที่แสดงว่าลูกหนี้ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ และมีการกำหนดให้กันเงินสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสำหรับลูกหนี้ที่จัดชั้นในแต่ละประเภท โดยให้แนวปฏิบัติของมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 (International Accounting 39 : IAS 39) และ แนวปฏิบัติของสากล (Banking International for Settlements :BIS) ดังนี้

ตาราง 3 การจัดชั้นตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (โดยสรุป)

สินทรัพย์จัดชั้น	ระยะเวลาค้างชำระ (เดือน)	อัตราการกันสำรองหลังหักหลักประกันตามเกณฑ์ ธปท.
1.ปกติ	ไม่เกิน 1 เดือน	กันสำรองไม่เกินร้อยละ 1 ของยอดหนี้หลังหักมูลค่าหลักประกัน
2.กล่าวถึงเป็นพิเศษ	เกิน 1 เดือนแต่ไม่เกิน 3 เดือน	กันสำรองไม่เกินร้อยละ 2 ของยอดหนี้หลังหักมูลค่าหลักประกัน
3.ต่ำกว่ามาตรฐาน	เกิน 3 เดือนแต่ไม่เกิน 6 เดือน	สำรองร้อยละ 100 ของยอดหนี้หลังหักมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจากลูกหนี้หรือจากหลักประกัน
4.สงสัย	เกิน 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน	สำรองร้อยละ 100 ของยอดหนี้หลังหักมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจากลูกหนี้หรือจากหลักประกัน
5.สงสัยจะสูญ	มากกว่า 12 เดือน	สำรองร้อยละ 100 ของยอดหนี้หลังหักมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจากลูกหนี้หรือจากหลักประกัน
6.สูญ	ตัดบัญชี	

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูล.

3) การรับรู้รายได้ประเภทดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์จะบันทึกรายได้ดอกเบี้ยรับโดยใช้เกณฑ์สิทธิ (Accrual) และเมื่อมีลูกหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือน ธนาคารจะต้องหยุดรับรู้รายได้และทำการล้างรายการดอกเบี้ยรับที่เคยรับรู้ไว้ออกจากบัญชี

4) การประเมินมูลค่าหลักประกัน

เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ต้องนำมูลค่าหลักประกันมาใช้ในการคำนวณการกันเงินสำรอง ดังนั้น เพื่อให้มูลค่าหลักประกันสามารถสะท้อนถึงราคาตลาดหรือราคายุติธรรมที่แท้จริง ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกัน ดังนี้

4.1) การประเมินราคาโดยผู้ประเมินราคาอิสระหรือผู้ประเมินภายใน

-ธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุนตั้งแต่ 8,000 ล้านบาท : ยอดคงค้างตามบัญชีของลูกหนี้ ≤ 50 ล้านบาท

-ธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุนน้อยกว่า 8,000 ล้านบาท : ยอดคงค้างตามบัญชีของลูกหนี้ ≤ 25 ล้านบาท

4.2) การประเมินราคาโดยผู้ประเมินราคาอิสระ

-ธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุนตั้งแต่ 8,000 ล้านบาท : ยอดคงค้างตามบัญชีของลูกหนี้ > 50 ล้านบาท

-ธนาคารพาณิชย์ที่มีเงินกองทุนน้อยกว่า 8,000 ล้านบาท : ยอดคงค้างตามบัญชีของลูกหนี้ > 25 ล้านบาท

โดยมีความถี่ในการประเมินมูลค่าหลักประกัน ต้องทำการประเมิน ดังนี้

ลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ได้แก่ ลูกหนี้จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย และสงสัยจะสูญ ต้องประเมินมูลค่าหลักประกันอย่างน้อยทุก 3 ปี

ลูกหนี้จัดชั้นปกติ และกล่าวถึงเป็นพิเศษ ให้พิจารณาความถี่ในการประเมินมูลค่าหลักประกันได้ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับนโยบายของแต่ละธนาคารพาณิชย์เอง

อสังหาริมทรัพย์รอการขาย ต้องทำการประเมินราคาทุกปี ทั้งนี้ ต้องพิจารณาการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่เป็นหลักประกัน และการเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานด้วย

5) การสอบทานสินเชื่อ

ธนาคารพาณิชย์ต้องสอบทานลูกหนี้ปกติ และลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพทุกรายอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ยกเว้น ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับการจัดระดับความเสี่ยงรวมด้านเครดิต จากการตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนี้

- ธนาคารพาณิชย์ที่มีระดับความเสี่ยงต่ำ ให้สอบทานร้อยละ 25
- ธนาคารพาณิชย์ที่มีระดับความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ ให้สอบทานร้อยละ 50
- ธนาคารพาณิชย์ที่มีระดับความเสี่ยงปานกลาง ให้สอบทานร้อยละ 75

รวมถึงลูกหนี้ที่ได้รับสินเชื่อใหม่ในปีนั้นๆ และลูกหนี้ที่ได้ดำเนินการจนถึงที่สุดแล้ว ให้ใช้วิธีการสอบทาน คือ

- ลูกหนี้ที่มีวงเงินหรือยอดหนี้ต่ำกว่า 20 ล้านบาท ให้สอบทานแบบวิธีการสถิติ โดยการสุ่มตัวอย่าง หรือรายลูกหนี้
- ลูกหนี้ที่มีวงเงินหรือยอดหนี้มากกว่าหรือเท่ากับ 20 ล้านบาท ให้สอบทานทุกรายลูกหนี้

6) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำนโยบายในการปรับโครงสร้างหนี้ และนโยบายต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการธนาคาร รวมทั้งธนาคารควรมีการติดตามลูกหนี้อย่างใกล้ชิด มีการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ จัดทำเอกสารประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่ลูกหนี้ และจัดทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้

1.5 แบบจำลองโลจิสติก (กัลยา วานิชบัญชา. 2546)

แบบจำลองโลจิสติก (Logit Model) หมายถึง แบบจำลองที่อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่มี 2 ลักษณะ (Dichotomous Variable) คือ เกิดเหตุการณ์ กับ ไม่เกิดเหตุการณ์ เช่น มีรถยนต์ หรือ ไม่มีรถยนต์ หรือ การตัดสินใจ "ซื้อ" กับ "ไม่ซื้อ" สินค้า โดยค่าของตัวแปรตามเมื่อกำหนดค่าตัวแปรอิสระจะเป็นค่าความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ หรือ ไม่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งมีค่า 0 ถึง 1 กับ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ และเนื่องจากตัวแปรตามที่ได้กล่าวข้างต้นเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ จะมีวิธีการวิเคราะห์ที่เรียกว่า การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2550: 41)

การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) หรือเรียกว่า การวิเคราะห์โลจิสติก (Logit Analysis) เป็นการวิเคราะห์สมการทำนายเมื่อต้องการศึกษาผลของตัวแปรทำนาย (Predictor Variable) ที่มีต่อตัวแปรเกณฑ์ซึ่งเป็นทวิภาค (Dichotomous variable) หรือพหุวิภาค (Polytomous Variable) โดยใช้ฟังก์ชันโลจิสติก (Logistic Function) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าของตัวแปรทำนายกับความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจตามตัวแปรเกณฑ์

การวิเคราะห์สมการถดถอยหรือการวิเคราะห์สมการทำนาย (Predictor Equation) ซึ่งเป็นเทคนิคทางสถิติของการใช้ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variable)

สำหรับการวิเคราะห์สมการถดถอยที่ประกอบด้วยตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัว เพื่อทำนายหรืออธิบายตัวแปรตาม 1 ตัว ซึ่งเป็นตัวแปรจัดประเภทเรียกว่า การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) เพราะต้องใช้ฟังก์ชันโลจิสติก (Logistic Function) สำหรับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ตามลักษณะของตัวแปรเกณฑ์ ตัวแปรจัดประเภทอาจมีการจัดประเภทเป็น 2 ลักษณะ ซึ่งเรียกว่าตัวแปรทวิภาค (Dichotomous) เช่น สูบบุหรี่/ไม่สูบบุหรี่ เป็นโรคหัวใจ/ไม่เป็นโรคหัวใจ การสอบผ่าน/ไม่ผ่าน หรืออาจมีการจัดประเภทมากกว่า 2 ลักษณะ ซึ่งเรียกว่า ตัวแปรพหุวิภาค (Polytomous) เช่น สถานพยาบาลที่มีมาตรฐานของการให้บริการสูง/กลาง/ใหญ่ เป็นต้น

การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ตัวแปรต้นใดบ้างที่สามารถใช้ทำนาย ตัวแปรเกณฑ์ ซึ่งเป็นตัวแปรทวิภาค หรือพหุวิภาค โดยอาจมีประเด็นปัญหาของการวิจัยดังเช่น

1. ตัวแปรต้นใดบ้างที่สามารถใช้ทำนาย หรือ เพิ่ม/ลด โอกาสของการเกิดเหตุการณ์ของตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ที่สนใจ
2. ตัวแปรต้นตามทฤษฎีมีตัวใดบ้างและมีความสำคัญเพียงใดในการทำนาย หรือ เพิ่ม/ลด โอกาสของการเกิดเหตุการณ์ของตัวแปรตาม
3. ตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายใดน่าจะเป็นสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ในตัวแปรตาม

โมเดลการวิเคราะห์

เมื่อตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ (Y) มีลักษณะเป็นทวิภาค เช่น เกิดเหตุการณ์ (Y=1) หรือไม่เกิดเหตุการณ์ (Y=0) ตัวแปรเกณฑ์ (Y) จะมีรูปแบบความสัมพันธ์กับตัวแปรทำนาย (X) ด้วยฟังก์ชันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรูปคล้ายตัว S

$$\text{โดย } P(Y) = \frac{1}{e^{-f(x)}}$$

เช่น
$$P(Y) = \frac{1}{1 + e^{-(b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + E)}}$$

เมื่อ $P(Y)$ = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ Y

e = exponential function ($e \cong 2.71828$)

$f(x)$ = ฟังก์ชันของตัวแปรทำนาย

สมมติให้ P_y = ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($Y=1$)

Q_y = ความน่าจะเป็นของการไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ ($Y=0$)

Z = Linear combination ของตัวแปรทำนาย

$$= b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$$

$$\therefore P_y = \frac{1}{1 + e^{-z}} = \frac{e^z}{1 + e^z} \quad \dots(1)$$

$$\therefore Q_y = 1 - P_y = 1 - \left[\frac{e^z}{1 + e^z} \right] = \frac{1}{1 + e^z} \quad \dots(2)$$

จาก (1) และ (2) สามารถหาค่า Odds Ratio ของการเกิดเหตุการณ์ Y ที่สนใจได้

P = Odds Ratio

= โอกาสการเกิดเหตุการณ์ ($Y=1$) มีอัตราส่วนเป็นกี่เท่าของ
โอกาสไม่เกิดเหตุการณ์ ($Y=0$)

$$P = \frac{P_y}{Q_y} = \frac{P_y}{1 - P_y} = e^z \quad \dots(3)$$

$$\frac{\text{Pr ob (event)}}{\text{Pr ob (No event)}} = e^{b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k}$$

นั่นคือ $P = e^{b_0} \cdot e^{b_1x_1} \cdot e^{b_2x_2} \dots e^{b_kx_k}$

จาก (3) แปลงให้อยู่ในรูปของสมการถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression Model) โดยการใส่ค่า Natural Logarithm ทั้งสองข้างของสมการ

$$\text{Ln} \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = \text{Ln}(e^z) = z$$

$$\therefore \text{Logit}(p) = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$$

เมื่อ $\text{Ln} \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = \text{log. of the Odds}$ หรืออาจเรียกว่า Logit transformation หรือ Logit(p)

ดังนั้น Logit (p) หรือ log หรือ Odds Ratio จึงอยู่ในรูปแบบของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรง

วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b) ในฟังก์ชัน ใช้หลักการของ OLS ที่เรียกว่า Maximum Likelihood โดยการประมาณค่า b ด้วยการหาค่าที่เป็นไปได้สูงสุดที่สอดคล้องกับฟังก์ชันจากข้อมูลประจักษ์ที่มีอยู่

การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดล (Assessing the Goodness-of fit of the Estimated Model) (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2550: 44)

การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ของโมเดลซึ่งเท่ากับค่า -2 Log Likelihood (-2LL) เหตุผลของการคูณ Log Likelihood ด้วย -2 เพื่อให้ค่าที่ได้มีการแจกแจงคล้าย χ^2 สำหรับทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ค่า -2LL มีค่าต่ำ แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าค่า -2LL เป็น 0 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์อย่างสมบูรณ์ (ค่า Likelihood เป็น 1 ดังนั้น -2LL จึงเป็น 0) ถ้าค่า -2LL มีค่าสูงแสดงถึงความไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการทดสอบนัยสำคัญความสอดคล้องของโมเดลใช้ χ^2 -test สมมติฐานศูนย์ที่ว่า H_0 : โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การทดสอบ Model Chi square ที่ $df = p$ (จำนวนตัวแปรทำนาย) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า H_0 : สัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกทุกตัวมีค่าเท่ากับ 0

$$H_0 : B_1 = B_2 \dots = B_k = 0$$

$$H_1 : B_i \neq 0 \text{ อย่างน้อย 1 ค่า ; } i=1,2,\dots,k$$

ถ้าสถิติทดสอบ χ^2 มีนัยสำคัญแสดงว่า ชุดของตัวแปรทำนายสามารถร่วมกันทำนายโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y = 1$) ได้ด้วยความเชื่อมั่น $(1-\alpha) \times 100\%$

สำหรับค่า R^2 สามารถคำนวณได้จากสูตร

$$R^2_{\log it} = \frac{-2\log L_{null} - (2\log L_{model})}{2\log L_{null}}$$

นอกจากนี้ยังสามารถตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลจากความถูกต้องของการทำนายว่าสมการสามารถทำนายการเกิดเหตุการณ์จากข้อมูลจริงได้ถูกต้องร้อยละเท่าใด

การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b)

การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกด้วย Wald Statistic เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า $H_0 : B_i = 0$ ถ้าผลการทดสอบ $H_0 : B_i = 0$ แสดงว่าตัวแปรทำนาย i ไม่มีผลต่อการทำนาย Odds Ratio ดังนั้นจึงไม่มีผลต่อความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์นั้น

การทดสอบ B_i พบนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็น + แสดงว่าตัวแปรทำนายนั้นมีผลต่อการเพิ่มความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็น - แสดงถึงการลดความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์

โดย
$$W = \frac{b}{SE(b)} \quad (W \text{ แจกแจงแบบสถิติทดสอบ } Z)$$

$$W^2 = \left[\frac{b}{SE(b)} \right]^2 \quad (W^2 \text{ แจกแจงแบบสถิติทดสอบ } \chi^2)$$

การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) (กัลยา วานิชย์ บัญชา.2549: 79)

การวิเคราะห์ความถดถอยกรณีตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม ประเภท Binary Logistic จะใช้เมื่อตัวแปรตาม Y เป็นตัวแปรเชิงกลุ่มที่มีค่าได้เพียง 2 ค่า (Dichotomous Variable) เช่น $Y = 1$

ถ้าคนไข้เป็นโรคหัวใจ , $Y = 0$ ถ้าคนไข้ไม่เป็นโรคหัวใจ โดยพิจารณาจากตัวแปรต้น หรือตัวแปรอิสระ เช่น อาการ การออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ ระดับคอเลสเตอรอล เป็นต้น

Binary Logistic Regression

กรณีมีตัวแปรอิสระ 1 ตัว สมการความถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย หรือสมการที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Y กับ X จะอยู่ในรูปเชิงเส้นดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X + e$$

หรือ $E(Y) = \beta_0 + \beta_1 X$ โดยที่ $-\infty < E(Y) < \infty$

สำหรับในการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกนั้น เมื่อ Y มีได้เพียง 2 ค่า จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่าง X กับ Y ไม่ได้อยู่ในรูปเชิงเส้นแต่จะอยู่ในรูป

$$E(Y) = \frac{e^{\beta_0 + \beta_1 X}}{1 + e^{\beta_0 + \beta_1 X}} \quad \dots (4)$$

เรียก สมการ (4) ว่า Logistic Response Function โดยที่ $0 \leq E(Y) \leq 1$ หรือ

$E(Y) = P(\text{event}) = P(\text{เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ})$ และ $P(\text{No event}) = P(\text{ไม่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจ})$

$$\text{ดังนั้น } P(\text{Event}) = P(\text{เกิดเหตุการณ์}) = \frac{e^{\beta_0 + \beta_1 X}}{1 + e^{\beta_0 + \beta_1 X}} \quad \dots (5)$$

กรณีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว

เมื่อมีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว หรือมีตัวแปรอิสระ p ตัว ($p \geq 2$) Logistic Response Function หรือสมการที่ (5) จะกลายเป็น

$$P(\text{เกิดเหตุการณ์}) = \frac{e^{\beta_0 + \beta_1 X_1 + \dots + \beta_p X_p}}{1 + e^{\beta_0 + \beta_1 X_1 + \dots + \beta_p X_p}} \quad \dots (6)$$

$$P(\text{ไม่เกิดเหตุการณ์}) = 1 - P(\text{เกิดเหตุการณ์})$$

จะพบว่าทั้งสมการที่ (5) และ (6) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ไม่ได้อยู่ในรูปเชิงเส้น จึงมีการปรับความสัมพันธ์ให้อยู่ในรูปเชิงเส้นโดยให้

$$\text{Odds} = \frac{p(\text{event})}{p(\text{No event})} \quad \dots(7)$$

Odds หรือ Odd Ratio จะแสดงถึง โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์เป็นกี่เท่าของโอกาสที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ ถ้าค่า Odds Ratio มากกว่า 1 แสดงว่าโอกาสการเกิดเหตุการณ์มากกว่าการไม่เกิดเหตุการณ์

Take Log สมการที่ 4.4 จะได้

$$\begin{aligned} \log(\text{odds}) &= \log \frac{p(\text{event})}{p(\text{No event})} \\ \text{หรือ} \quad \log(\text{odds}) &= \beta_0 + \beta_1 X_1 + \dots + \beta_p X_p \quad \dots (8) \end{aligned}$$

สมการที่ (6) จะอยู่ในรูปเชิงเส้น และเรียกว่า Logit Response Function สำหรับการประมาณค่า Y เป็นการประมาณ P(เกิดเหตุการณ์) จะใช้สมการ (6) สำหรับการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ $\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_p$ โดยใช้วิธี Maximum Likelihood

การทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก (b) (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546)

Wald Statistic เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ประมาณได้ โดยที่ Wald Statistic มีการแจกแจงแบบไควสแควร์ (Chi-Square Distribution) และมีค่าความเป็นอิสระเท่ากับ 1 ทั้งนี้ Wald Statistic คำนวณได้จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) ของตัวแปรอิสระนั้นๆ

$$\text{Wald Statistic} = \left[\frac{B_i}{S.E.j} \right]^2$$

สมมติฐานสำหรับ Wald Statistic คือ

H_0 : สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระใดๆ เท่ากับ 0 ($\beta_j = 0$)

H_1 : สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระใดๆ ไม่เท่ากับ 0 ($\beta_j \neq 0$)

การประเมินความเหมาะสมของสมการ

ค่า Pseudo R^2 ในการตรวจสอบความแม่นยำของแบบจำลองเป็นค่าที่บอกสัดส่วน หรือเปอร์เซ็นต์ที่สามารถอธิบายความผันแปรในตัวแบบการถดถอยโลจิสติก ซึ่งในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกจะมีค่า R^2 ของ Cox & Snell และ Nagelkerke มีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{Cox \& Snell } R^2 = 1 - \left[\frac{L(0)}{L(B)} \right]^{1/2}$$

โดยที่ $L(0)$ = likelihood สำหรับ model ที่มีเพียงค่าคงที่

$L(B)$ = likelihood สำหรับ model ที่มีตัวแปรอิสระตามที่กำหนด

และ

$$\text{Nagelkerke } R^2 = \frac{\text{Cox Snell } R^2}{\text{Cox Snell } R^2_{\max}}$$

$$\text{โดยที่ } R^2_{\max} = 1 - [L(0)]^{2/n}$$

การอธิบายค่า Pseudo R^2 จะคล้ายกับการอธิบายค่า R^2 ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546)

หรือ ใช้ค่าสถิติที่บอกความสอดคล้อง(Fit) ของแบบจำลอง (อักรพงศ์ อินทอง. 2550: 76)

$$\text{McFadden } R^2 = 1 - \frac{\text{Log}L}{\text{Lob}L_0}$$

Marginal effect (คมสัน สุริยะ. 2552: 9)

Marginal effect คือ หากตัวแปรต้นมีค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1 หน่วย แล้วตัวแปรตามเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร โดยการอ่านค่า Marginal effect สามารถใช้สูตรที่เสนอโดย Judge, et al (1998) ดังนี้

$$\frac{\partial P(Y=1)}{\partial x_k} = \frac{\partial \left(\frac{1}{1+e^{-x'\beta}} \right)}{\partial x_k} = \frac{\beta_k \exp(-x'\beta)}{[1+\exp(-x'\beta)]^2}$$

โดย $x'\beta = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \dots + \beta_k x_k$

วิธีแปลงค่าสัมประสิทธิ์ของสมการให้อยู่ในรูปของผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) (สฎายุ วีระวิชิตระกุล. 2547)

$$\text{จาก แบบจำลองโลจิสติก } P_y = \frac{1}{1+e^{z_i}} = \frac{e^{z_i}}{1+e^{z_i}}$$

โดย $Z_i = \ln = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_i x_i$

การหาผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) สามารถหาได้โดยสูตรคำนวณดังต่อไปนี้

$$\frac{\partial P_i}{\partial X_i} = \left(\frac{e^{z_i}}{(1+e^{z_i})^2} \right) (bx_i)$$

สำหรับการศึกษา การผัดน้ดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้ทำการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามที่มีค่า 2 ค่า (Dichotomous) คือมีสองเหตุการณ์ที่มีค่าเป็น 0 กับ 1 กับตัวแปรอิสระในครั้งนี้จะใช้ตัวแปรที่มีผลต่อการผัดน้ดชำระหนี้ จำนวน 6 ตัวแปร เพื่อนำมาหาแบบจำลองโลจิสติกแล้วนำสมการถดถอยที่ได้จากแบบจำลองโลจิสติกนั้นไปพยากรณ์ค่าตัวแปรตาม เมื่อกำหนดค่าตัวแปรอิสระ การประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองนั้นจะใช้ภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood) (กัลยา วาณิชบัญญัติ. 2546; อ้างอิงจาก รพีพรรณ ดวงคำสวัสดิ์. 2550: 12)

ขั้นตอนของการของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 : เลือกตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (โอกาสที่เหตุการณ์จะเกิด) โดยที่ตัวแปรอิสระอาจมีมากกว่า 1 ตัวก็ได้

ขั้นที่ 2 : ตรวจสอบหาค่าที่ผัดปกติของตัวแปรอิสระแต่ละตัว

ขั้นที่ 3 : สร้างสมการถดถอยโลจิสติกแล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสมการโดยพิจารณาจากค่า Wald Statistics หรือค่าสถิติทดสอบ (ในสมการถดถอยทั่วไปใช้ค่า t- test)

ขั้นที่ 4 : ตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ดังนั้น การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้ สามารถจัดรูปทั่วไปได้ดังนี้

$$P_y = \frac{1}{1 + e^{-z}} ; Z = b_0 + \sum_{i=1}^k b_i x_i$$

หรือเมื่อ Take Logarithms จะได้

$$\ln(P_y) = \ln \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = b_0 + \sum_{i=1}^k b_i x_i$$

โดยที่	P_y	คือ	ความน่าจะเป็นที่ลูกหนี้ผิมนัดชำระหนี้
	$\ln(P_y)$	คือ	Log ของสัดส่วนความน่าจะเป็นที่ลูกหนี้ผิมนัดชำระหนี้
	b_0	คือ	ค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรอิสระ
	X_1	คือ	ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อ P_y ประกอบด้วย
	X_1	คือ	ประสบการณ์ในธุรกิจ
	X_2	คือ	ประเภทธุรกิจ
	X_3	คือ	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
	X_4	คือ	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน
	X_5	คือ	วงเงินกู้รวม
	X_6	คือ	ภาระหนี้

จะได้แบบจำลองเป็นดังนี้

$$\ln(P_y) = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + b_4 X_4 + b_5 X_5 + b_6 X_6$$

สรุปการวิเคราะห์ผลของการประมาณค่า

1. ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (b) ใช้บอกทิศทางและปริมาณของผลกระทบของตัวแปรอิสระตัวนั้นๆ (X) ที่มีต่อโอกาสการเกิดเหตุการณ์ (Y) ค่านี้นำไปคำนวณค่า Odd ratio ซึ่งจะบอกถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ และค่านี้นำไปใช้เขียนสมการโลจิสติกในการทำนายการเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ
2. Standard error ของสัมประสิทธิ์แต่ละตัว เป็นตัวกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรอิสระตัวนั้นๆ
3. $2 \log \text{likelihood}$ เป็นค่าที่บอกถึงความเหมาะสมของโมเดล ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม
4. ค่าไคสแควร์ เป็นค่าที่บอกถึงความสอดคล้องระหว่างโมเดลและข้อมูลเชิงประจักษ์ ถ้าหากมีความสอดคล้องค่าไคสแควร์ไม่ควรแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่ sig)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรรยารัตน์ ตระการศิรินนท์ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเชียงใหม่” โดยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลทำให้เกิดปัญหาการค้างชำระหนี้ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล, การเกิดภัยธรรมชาติ, สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิต จึงส่งผลทำให้เกิดหนี้ค้างชำระมาก สำหรับปัจจัยภายในเกิดจากอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น, การจำกัดการให้สินเชื่อบางประเภท และเงื่อนไขการชำระหนี้ที่สูงไป ส่วนปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้เอง คือ ส่วนมากมีการลงทุนเกินกำลังความสามารถ ทำให้มีต้นทุนสูง, ธุรกิจขาดสภาพคล่อง ใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และทำการค้าเกินตัว เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดหนี้ค้างชำระ

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2550) รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง “การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึง 1)สถานการณ์การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางการปรับตัวของ SMEs 2)ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs 3)ปัจจัยที่มีผลต่อการผัดนัดชำระหนี้เงินกู้สถาบันการเงินของ SMEs โดยทำการศึกษาข้อมูลในปี 2550 ที่ได้จากส่งแบบสอบถามไปยังประกอบการ SMEs ในภาค และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของสถาบันการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ SMEs โดยใช้ Logistic Regression ในการวิเคราะห์ปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อการผัดนัดชำระหนี้ของ SMEs พบว่า ลักษณะของ SMEs ที่ผัดนัดชำระหนี้เงินกู้ ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในทุกประเภทกิจการทั้งภาคการค้า

บริการ และการผลิต และปัจจัยที่มีผลต่อการผิมนัดชำระหนี้เงินกู้ คือ 1) เคยมีประวัติผิมนัดชำระหนี้
2)ภาวะธุรกิจที่ดำเนินการไม่สดใส 3) วงเงินกู้ที่ได้รับน้อยเกินไป และ 4) ดำเนินกิจการมากกว่า 1
กิจการ

รพีพรรณ ดวงคำสวัสดิ์ (2550) ศึกษาการวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของ
ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ โดยใช้ข้อมูลจาก
อัตราส่วนทางการเงินของนิติบุคคลที่มีวงเงินสินเชื่อมากกว่า 5 ล้านบาท ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2549
ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01
ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยและอัตรา
ทุนหมุนเวียน ส่วนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1 ประกอบด้วย อัตรากำไรสุทธิ และอัตราส่วนกระแส
เงินสดจากการดำเนินงานต่อดอกเบี้ยจ่าย อีกทั้งผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์
อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย อัตราทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการ
ดำเนินงานต่อดอกเบี้ยจ่าย มีผลในทิศทางตรงกันข้ามกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนปัจจัย
อื่นคือ อัตรากำไรสุทธิ มีผลในทิศทางเดียวกันกับการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และ ถ้าอัตราส่วน
ทางการเงินมีค่าสูง เมื่อการพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ย่อมมีค่าต่ำ ในทางตรงกัน
ข้ามเมื่ออัตราส่วนทางการเงินมีค่าต่ำ เมื่อการพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สูง

พิมลยุพา สุวรรณระฆัง (2544) ศึกษาความเป็นไปได้ของบริษัทในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิด
รายได้และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เทียมโดยแบบจำลองโลจิสต์และโพรบิท เป็นการสร้างแบบจำลองใน
การประมาณค่าความมั่นคงของบริษัท เพื่อเป็นสัญญาณเตือนความล้มเหลวหรือการเกิดภาวะ
ล้มละลายของบริษัทล่วงหน้า และการเตรียมมาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้บริษัทเหล่านี้กลายเป็นหนี้ที่ไม่
ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan) และเพื่อศึกษาลักษณะของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เทียม
(Strategic Non Performing Loan) และแนวทางแก้ไข ผลการประมาณค่าด้วยแบบจำลองโพรบิทมี
ความแม่นยำในการประมาณค่าโดยรวม ร้อยละ 80.8 และแบบจำลองโลจิสต์ร้อยละ 80.00 สำหรับ
ข้อมูลปี 2540 ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 5 ตัวแปร คือ อัตราส่วนวัดความสามารถในการชำระหนี้(DR)
อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (CR) อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อสินทรัพย์
รวม (EA) อัตราส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์รวม (ST) และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (LA)
และแบบจำลองที่ให้ผลการประมาณค่าโดยรวมแม่นยำที่สุดสำหรับข้อมูลปี 2541 ประกอบด้วยตัวแปร
อิสระ 3 ตัวแปร คือ อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (CR) อัตราส่วนยอดขายต่อ
สินทรัพย์รวม (ST) และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (LA) โดยมีความแม่นยำในการประมาณ

ค่าโดยรวมทั้งแบบจำลองโพรบิตและแบบจำลองโลจิตร้อยละ 82.40 ทั้งนี้แบบจำลองสำหรับข้อมูลปี 2540 และปี 2541 ตัวแปรอิสระ DR,CR,EA และ ST มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการชำระหนี้หรือความมั่นคงของบริษัท ในขณะที่ตัวแปรอิสระ LA มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการชำระหนี้หรือความมั่นคงของบริษัท

พัฒนา กัญยานนท์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิด NPL อย่างมีนัยสำคัญ มี 8 ตัว คือ (ก) โอกาสเป็น NPL น้อย คือ (1) อาชีพมั่นคง (2) ประสบการณ์การทำงานมาก (3) ระดับรายได้สูง (4) ภาระหนี้ในสถาบันการเงินอื่นหลายสถาบัน (5) วัตถุประสงค์ของการขอกู้ไปทำธุรกิจ (ข) โอกาสเป็น NPL มาก (6) ภาระหนี้คงเหลือมาก (7) วงเงินกู้น้อย (8) จำนวนกิจการของลูกค้าหลายแห่ง (ค) ไม่มีผลกระทบ คือ อายุ และระยะเวลาในการกู้

วรสิทธิ์ โนนานนท์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยมีนัยสำคัญ 5 ตัว โดย ธนาคารควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่อ ดังนี้ (1) ผู้กู้ควรมีอาชีพที่มีเงินเดือนหรือรายได้ประจำแน่นอน อายุผู้กู้ควรสูงกว่า 31 ปี (2) ผู้กู้ควรเปิดเผยรายได้และรายจ่ายเป็นจริง (3) วงเงินกู้ไม่เกิน 500,000 บาท (4) ควรกำหนดระยะเวลาผ่อนชำระหนี้คืนไม่เกิน 10 ปี (5) ธนาคารต้องตรวจสอบลูกหนี้ให้ใช้เงินตามวัตถุประสงค์

นเรศวร สุภณศิลป์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารพาณิชย์หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่” โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 461 ราย ในปี 2538 เพื่อศึกษาถึงตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อปัญหาเรื่องหนี้จัดชั้น ผลการศึกษาพบว่า ลูกหนี้ขาดประสบการณ์และมีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจที่ทำการลงทุนน้อย จึงส่งผลกระทบต่อรายได้และผลตอบแทนจากการลงทุนทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามที่กำหนดนอกจากนี้ลูกหนี้ยังปิดบังข้อมูลที่แท้จริงต่อสถาบันการเงินทำให้เกิดปัญหาในการชำระหนี้ในภายหลังได้ ส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกันพบว่าหลักทรัพย์บางประเภทเกิดปัญหาการเสื่อมสภาพ และราคาตกต่ำ ซึ่งเมื่อเวลานานไปทำให้ทรัพย์สินหลักประกันไม่คุ้มกับยอดหนี้ที่เกิดขึ้น

อนันต์ บุญมหาธนกร (2540) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้ำชำระหนี้เพื่อกรุงไทยธนวิภู” ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ (1) เป็นผู้ที่หนี้ค้ำชำระหนี้มาก คือ ตั้งแต่ 500,000 บาทขึ้นไป (2) เป็นผู้ที่มีสถานภาพการสมรส หย่า และหม้าย (3) ผู้ที่มีอาชีพข้าราชการครูและข้าราชการอำเภอ (4) มีรายได้มากกว่า 8,000 บาทขึ้นไป (5) มีอายุงานตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป (6) เคยมีการโอนย้ายในรอบ 5 ปี ประมาณ 3 ครั้ง ทำให้ขายการวางแผนทางการเงินที่ดี (7) มีผู้ค้ำประกันเป็นผู้มีรายได้อยู่ในระดับต่ำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ลูกหนี้ปกติ ประเภทลูกค่านิติบุคคล ที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ทั้งหมดจำนวน 385 ราย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากฐานข้อมูลลูกหนี้ปกติของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยได้แบ่งข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติและข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ แบ่งเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสิทธิภาพในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาระหนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากหน่วยงานราชการและเอกชนต่างๆ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ แนวนโยบายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันสำรองของสถาบันการเงินตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย ผ่านเว็บไซต์ www.bot.or.th
2. เก็บรวบรวมข้อมูลลูกหนี้จากฐานข้อมูลของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และข้อมูลเกี่ยวกับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ผ่านเว็บไซต์ www.bangkokbank.com
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการวิเคราะห์และแบบจำลอง ที่นำมาใช้ในงานวิจัย จากหนังสือ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ จากสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ งานวิจัยต่างๆ ผ่านข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการผิตนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ดังต่อไปนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

- 1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 นำข้อมูลที่ได้มาบันทึกในตารางแบบบันทึกข้อมูล
- 1.3 นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป
- 1.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ทำการประมวลผล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการหาค่าสถิติในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาระหนี้ เพื่อให้เห็นถึงข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติและข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยใช้ค่าความถี่ค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการผิณัดชำระหนี้ของลูกหนี้ แบ่งเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาระหนี้ ด้วยแบบจำลองโลจิสติกมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ตัวแปรอิสระที่เลือกมี 6 ตัวแปรได้แก่

X_1 = ประเภทธุรกิจ

X_2 = ประสบการณ์ในธุรกิจ

X_3 = อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน

X_4 = อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน

X_5 = วงเงินกู้รวม

X_6 = ภาระหนี้

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบค่าที่ผิดปกติของตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร

ขั้นที่ 3 สร้างแบบจำลองแล้วตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสมการ โดย

พิจารณาจากค่า Wald Statistics คือ ค่าสถิติทดสอบ (ถ้าเป็นสมการถดถอยทั่วไปใช้ค่า t-test)

แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้กำหนดสมการดังนี้

$$\ln(P_y) = \ln \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = b_0 + \sum_{i=1}^k b_i x_i$$

หรือ

$$\ln(P_y) = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + b_4 X_4 + b_5 X_5 + b_6 X_6$$

Y คือ โอกาสที่ผิณัดชำระหนี้

$Y = 0$ หมายถึง โอกาสที่ไม่ผิณัดชำระหนี้

$Y = 1$ หมายถึง โอกาสที่ผิณัดชำระหนี้

b_0 คือ ค่าคงที่

b_i คือ ค่าค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรที่นำมาอธิบาย

x_i คือ ตัวแปรอิสระหรือปัจจัยที่มีผลต่อการที่ผิวดนดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวน 6 ตัวแปร

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก กล่าวคือ ตรวจสอบว่าตัวแปรอิสระ ทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือไม่

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบความเหมาะสมของสมการโดยพิจารณาค่า Pseudo R^2 (Nagelkerke R^2) และ ค่า Wald statistics

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาค นครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาระหนี้

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2538: 45)

$$\% = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ % แทน ค่าร้อยละ
f แทน ค่าความถี่หรือจำนวนตัวอย่าง
n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิวดนชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แบ่งเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินกู้รวม และภาระหนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1. การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร ที่มีผลต่อการผิวดนชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ โดยใช้แบบจำลอง Logit ด้วยวิธี Logistic regression (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2552; อ้างอิงจาก ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

1.1 แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้กำหนดสมการดังนี้

$$\ln(P_y) = \ln \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = b_0 + \sum_{i=1}^k b_i x_i$$

หรือ

$$\ln(P_y) = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + b_4 X_4 + b_5 X_5 + b_6 X_6$$

1.2 การประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยเราจะทำการประมาณค่า Odds แปลงค่า Odds ให้เป็น Logit แล้วจึงประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรโดยใช้ภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood)

$$\text{Odds} = \frac{P(\text{event})}{P(\text{no event})} = e^z$$

โดยที่

$$\begin{aligned} \text{Log(odds)} &= \log \frac{P(\text{event})}{P(\text{no event})} \\ &= \ln \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = \ln(e^z) = z \end{aligned}$$

$$\therefore \text{Logit}(p) = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_6 X_6$$

$$\text{หรือ } \log(\text{odds}) = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_6 x_6$$

2. การตรวจสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติกโดยใช้สถิติทดสอบ วอลด์ (Wald Statistic)

การทดสอบ B_i พบนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็น + แสดงว่าตัวแปรทำนายนั้นมีผลต่อการเพิ่มความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็น - แสดงถึงการลดความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์

$$\text{โดย } W = \frac{b}{SE(b)} \quad (W \text{ แจกแจงแบบสถิติทดสอบ } Z)$$

$$W^2 = \left[\frac{b}{SE(b)} \right]^2 \quad (W \text{ แจกแจงแบบสถิติทดสอบ } \chi^2)$$

สมมติฐานสำหรับ Wald Statistic คือ

H_0 : สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระใดๆ เท่ากับ 0 ($\beta_j = 0$)

H_1 : สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระใดๆ ไม่เท่ากับ 0 ($\beta_j \neq 0$)

3. การวัดระดับความสัมพันธ์โดยใช้ Cox & Snell R^2

$$\text{Cox \& Snell } R^2 = 1 - \left[\frac{L(0)}{L(B)} \right]^{1/2}$$

โดยที่ $L(0)$ = likelihood สำหรับ model ที่มีเพียงค่าคงที่

$L(B)$ = likelihood สำหรับ model ที่มีตัวแปรอิสระตามที่กำหนด

และ

$$\text{Pseudo } R^2 \text{ (Nagelkerke } R^2) = \frac{\text{Cox Snell } R^2}{\text{Cox Snell } R^2_{\max}}$$

$$\text{โดยที่ } R^2_{\max} = 1 - [L(0)]^{2/n}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการผัดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 หนาคารกรุงเทพรำกักัด (มหาชน) ได้แบ่งการศึกษารออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้และข้อมูลเกี่ยวกับสินเชือของลูกหนี้ปกติ สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 หนาคารกรุงเทพรำกักัด (มหาชน)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ปกติผัดนัดชำระหนี้ ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 หนาคารกรุงเทพรำกักัด (มหาชน) แบ่งเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสพการณในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทูนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทูน วงเงินรวม และภาระหนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากภาพรวมลูกหนี้ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 การศึกษารครั้งนี้จะเลือกรศึกษากลุ่มลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล ที่มีวงเงินตั้งแต 10 ล้านบาทขึ้นไป จำนวน 385 ราย

ตาราง 4 แสดงภาพรวมข้อมูลลูกหนี้ ณ 30 มิ.ย. 2554

(ราย)

ประเภทลูกหนี้	หนี้ปกติ		หนี้มีปัญหา		รวม
	วงเงิน < 10 ลบ.	วงเงิน ≥ 10 ลบ.	วงเงิน < 10 ลบ.	วงเงิน ≥ 10 ลบ.	
บุคคลธรรมดา	3,164	204	4	1	3,373
นิติบุคคล	1,729	385	3	-	2,117
อื่นๆ	17	4	-	-	21
รวม	4,910	593	7	1	5,511

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูล.

จากตาราง 4 แสดงข้อมูลลูกหนี้ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 หนาคารกรุงเทพรำกักัด (มหาชน) ณ 30 มิ.ย. 2554 จำนวน 5,511 ราย โดยแบ่งเป็น

1) ลูกหนี้บุคคลธรรมดา จำนวน 3,373 ราย แบ่งเป็นหนี้ปกติที่มีวงเงินน้อยกว่า 10 ล้านบาท จำนวน 3,164 ราย มีวงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปจำนวน 204 ราย และเป็นหนี้มีปัญหาที่มีวงเงินน้อยกว่า 10 ล้านบาท จำนวน 4 ราย มีวงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป จำนวน 1 ราย

2) ลูกหนี้นิติบุคคล จำนวน 2,117 ราย แบ่งเป็นหนี้ปกติที่มีวงเงินน้อยกว่า 10 ล้านบาท จำนวน 1,729 ราย มีวงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปจำนวน 385 ราย และเป็นหนี้ปัญหาที่มีวงเงินน้อยกว่า 10 ล้านบาท จำนวน 3 ราย วงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป โดยไม่พบหนี้มีปัญหา

3) ลูกหนี้อื่นๆ จำนวน 17 ราย มีหนี้ปกติที่มีวงเงินน้อยกว่า 10 ล้านบาท จำนวน 17 ราย มีวงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปจำนวน 4 ราย โดยไม่พบหนี้มีปัญหา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ และข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ ของ สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสิทธิภาพในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินรวม ภาระหนี้ ของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ของภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งสิ้น 385 ราย โดยจะนำเสนอในรูปแบบของความถี่ร้อยละ ผลการศึกษาเป็น ดังต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงภาระหนี้รวมและภาระหนี้เฉลี่ยตามประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล ที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ประเภทธุรกิจ	จำนวนราย	ร้อยละ	ภาระหนี้รวม (ล้านบาท)	ภาระหนี้เฉลี่ย (ล้านบาท)
กิจการผลิตสินค้า	118	30.65	1,485.51	12.58
กิจการค้าปลีกและค้าส่ง	183	47.53	2,132.53	11.65
กิจการบริการ	84	21.82	984.26	11.72
รวม	385	100.00	4,601.31	11.95

ที่มา : จากการคำนวณ.

จากตาราง 5 แสดงภาระหนี้รวมและภาระหนี้เฉลี่ยตามประเภทธุรกิจของกลุ่มลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล ที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ลบ.ขึ้นไป ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

พบว่าลูกหนี้จำนวน 385 ราย ประกอบด้วยกิจการผลิตสินค้า 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.65 มีภาระหนี้รวม 1,485.51 ล้านบาท ภาระหนี้เฉลี่ย 12.58 ล้านบาทต่อราย ประกอบด้วยการค้าปลีก และค้าส่ง จำนวน 183 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.53 มีภาระหนี้รวม 2,132.53 ล้านบาท ภาระหนี้เฉลี่ย 11.65 ล้านบาทต่อราย ประกอบด้วยกิจการบริการ จำนวน 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.82 มีภาระหนี้รวม 984.26 ล้านบาท ภาระหนี้เฉลี่ย 11.72 ล้านบาท

ตาราง 6 แสดงการผิดนัดและไม่ผิดนัดชำระหนี้ ตามประเภทธุรกิจของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ลูกหนี้ปกติ	ประเภทธุรกิจ						รวม จำนวนราย
	กิจการผลิต		กิจการค้าปลีกและค้าส่ง		กิจการบริการ		
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ	
ไม่ผิดนัดชำระหนี้	106	89.8	176	96.2	77	91.7	359
ผิดนัดชำระหนี้	12	10.2	7	3.8	7	8.3	26
รวม	118	100.0	183	100.0	84	100.0	385

จากตาราง 6 แสดงการผิดนัดและไม่ผิดนัดชำระหนี้ ตามประเภทธุรกิจของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) พบว่า ลูกหนี้ปกติรวม 385 ราย แบ่งเป็น 1) ไม่ผิดนัดชำระหนี้ จำนวน 359 ราย ประกอบด้วยกิจการผลิต จำนวน 106 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.8 ประกอบด้วยการค้าปลีกและค้าส่ง จำนวน 176 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.2 ประกอบด้วยกิจการบริการ จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.7 2) ผิดนัดชำระหนี้ จำนวน 26 ราย ประกอบด้วยกิจการผลิตจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.2 ประกอบด้วยการค้าปลีกและค้าส่ง จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.8 ลบ. ประกอบด้วยกิจการบริการ จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3

โดยสามารถแสดงรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้ปกติโดยแบ่งเป็นลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ และกลุ่มลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 7 คุณลักษณะและข้อมูลสินเชื่อของลูกค้าหนี้อปกติ ประเภทนิติบุคคล วงเงินตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แบ่งตามการผิดนัดและไม่ผิดนัดชำระหนี้

(n=385)

ลักษณะ	รวมทั้งหมด 385 ราย		ผิดนัดชำระหนี้ 26 ราย		ไม่ผิดนัดชำระหนี้ 359 ราย	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
ประเภทธุรกิจ						
กิจการผลิตสินค้า	118	30.65	12	46.15	106	29.53
กิจการค้าปลีกและค้าส่ง	183	47.53	7	26.92	176	49.03
กิจการบริการ	84	21.82	7	26.92	77	21.45
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
ประสบการณ์ในธุรกิจ						
น้อยกว่า 5 ปี	55	14.29	8	30.77	47	13.09
มากกว่า 5 - 10 ปี	105	27.27	8	30.77	97	27.02
มากกว่า 10 - 20 ปี	161	41.82	8	30.77	153	42.62
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	64	16.62	2	7.69	62	17.27
เฉลี่ย 13 ปี 2 เดือน						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน						
0 - 1 เท่า	141	36.62	13	50.00	128	35.65
มากกว่า 1 เท่า - 2 เท่า	145	37.66	7	26.92	138	38.44
มากกว่า 2 เท่า ขึ้นไป	99	25.71	6	23.08	93	25.91
เฉลี่ย 4.01 เท่า						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00

ตาราง 7 (ต่อ)

(n=385)

ลักษณะ	รวม ทั้งหมด 385 ราย	ร้อยละ	ผิคนัด ชำระหนี้ 26 ราย	ร้อยละ	ไม่ผิคนัด ชำระหนี้ 359 ราย	ร้อยละ
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน						
ทุนติดลบ	25	6.49	3	11.54	22	6.13
0 - 1 เท่า	118	30.65	7	26.92	111	30.92
มากกว่า 1 เท่า - 2 เท่า	122	31.69	3	11.54	119	33.15
มากกว่า 2 เท่า - 3 เท่า	39	10.13	5	19.23	34	9.47
มากกว่า 3 เท่า ขึ้นไป	81	21.04	8	30.77	73	20.33
เฉลี่ย 2.95 เท่า						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
วงเงินรวม						
ตั้งแต่ 10 ลบ. - 20 ลบ.	250	64.94	19	73.08	231	64.35
มากกว่า 20 ลบ. - 30 ลบ.	77	20.00	4	15.38	73	20.33
มากกว่า 30 ลบ. ขึ้นไป	58	15.06	3	11.54	55	15.32
เฉลี่ย 20.81 ลบ.						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00
ภาระหนี้รวม						
น้อยกว่า 5 ลบ.	89	23.12	2	7.69	87	24.23
ตั้งแต่ 5 ลบ. - 10 ลบ.	120	31.17	12	46.15	108	30.08
มากกว่า 10 ลบ. - 20 ลบ.	115	29.87	7	26.92	108	30.08
มากกว่า 20 ลบ. ขึ้นไป	61	15.84	5	19.23	56	15.60
เฉลี่ย 11.95 ลบ.						
รวม	385	100.00	26	100.00	359	100.00

ที่มา: จากการคำนวณ.

จากตาราง 7 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ และ ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของธนาคาร ของกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้ปกติ ณ 30 มิ.ย. 2554 โดยแบ่งเป็นกลุ่มลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ และกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ มีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ และ ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของธนาคาร ดังต่อไปนี้ดังต่อไปนี้

1) **ประเภทของธุรกิจ** ของลูกหนี้ปกติจำนวน 385 ราย พบว่า ลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ทั้งสิ้น 26 ราย แบ่งเป็น (1) ลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้อยู่ในกิจการผลิตสินค้า คิดเป็นร้อยละ 46.15 กิจการค้าปลีกและค้าส่ง คิดเป็นร้อยละ 26.92 และกิจการบริการร้อยละ 26.92 (2) ลูกหนี้ไม่ผิดชำระหนี้จำนวน 359 ราย พบว่าอยู่ในกิจการค้าปลีกและค้าส่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.03 รองลงมากิจการผลิตสินค้า คิดเป็นร้อยละ 29.53 และกิจการบริการร้อยละ 21.45

2) **ประสบการณ์ในธุรกิจ** ของกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้ปกติจำนวน 385 ราย มีประสบการณ์เฉลี่ย 13 ปี 2 เดือน โดยพบว่า (1) ลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ 26 ราย มีประสบการณ์ในธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.77 มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.77 มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.77 และมีประสบการณ์มากกว่า 20 ปีขึ้นไปร้อยละ 7.69 (2) กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ 359 ราย พบว่ามีประสบการณ์ในธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 13.65 มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ร้อยละ 42.62 มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.62 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.27

3) **อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน** ของกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้จำนวน 385 ราย มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 4.01 เท่า โดยพบว่า (1) ลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 26 ราย มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนไม่เกิน 1 เท่า คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 1 เท่าแต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 26.92 มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 2 เท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28.08 (2) ลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 359 ราย มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนไม่เกิน 1 เท่า คิดเป็นร้อยละ 35.65 มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 1 เท่าแต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 38.44 มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 2 เท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.91

4) **อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน** ของกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้ปกติจำนวน 385 ราย มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเฉลี่ย 2.95 เท่า โดยพบว่า (1) กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 26 ราย มีทุนติดลบคิดเป็นร้อยละ 11.54 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 1 เท่า คิดเป็นร้อยละ 26.92 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 1 เท่า แต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็น 11.54 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 2 เท่า แต่ไม่เกิน 3 เท่า คิดเป็นร้อยละ 19.23 เท่า มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.77 (2) กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 359 ราย พบว่ามีทุนติดลบ คิดเป็นร้อยละ 6.13 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 1 เท่า คิดเป็นร้อยละ 30.92 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 1 เท่าแต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 33.15 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 2 เท่า แต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 9.47 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.33

5) **วงเงินรวม** ของกลุ่มตัวอย่างลูกหนี้ปกติจำนวน 385 ราย มีวงเงินรวมเฉลี่ย 20.81 ล้านบาท โดยพบว่า (1) ลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 26 ราย มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 730.08 มีวงเงินรวมมากกว่า 20 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 30 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.38 ลบ. มีวงเงินรวมมากกว่า 30 ล้านบาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.54 และ (2) ลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 359 ราย พบว่า มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.35 มีวงเงินรวมมากกว่า 20 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 30 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.33 ล้านบาท มีวงเงินรวมมากกว่า 30 ล้านบาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.32

6) **ภาระหนี้** ของลูกหนี้ปกติรวมจำนวน 385 ราย มีภาระหนี้เฉลี่ย 11.95 ล้านบาท โดยพบว่า (1) ลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 26 ราย มีภาระหนี้ต่ำกว่า 5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.69 มีภาระหนี้ตั้งแต่ 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 10 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 46.15 มีภาระหนี้มากกว่า 10 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.92 มีภาระหนี้มากกว่า 20 ล้านบาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.23 และ (2) ลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้จำนวน 359 ราย มีภาระหนี้ต่ำกว่า 5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.23 มีภาระหนี้ตั้งแต่ 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 10 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 30.08 มีภาระหนี้มากกว่า 10 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.08 มีภาระหนี้มากกว่า 20 ล้านบาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.60

ตาราง 8 แสดงข้อมูลสินเชื่อบริษัทและภาระหนี้เฉลี่ยของลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ จำนวน 26 ราย ตามจำนวนวันผิดนัดชำระหนี้

จำนวนวันผิดนัด	จำนวนลูกหนี้(ราย)	วงเงินเฉลี่ย(ล้านบาท)	ภาระหนี้เฉลี่ย(ล้านบาท)
1	14	16.12	11.04
2	4	28.33	16.63
4	2	10.15	8.32
6	1	15.40	12.74
9	1	31.50	12.66
11	1	17.50	2.03
12	1	21.50	25.12
16	1	10.00	6.27
27	1	18.30	14.32
รวม	26	18.21	11.95

จากตาราง 8 แสดงข้อมูลสินเชื่อบริษัทและภาระหนี้เฉลี่ยของลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ จำนวน 26 ราย ตามจำนวนวันผิดนัดชำระหนี้ พบว่า จำนวนวันที่ผิดนัดน้อยสุด จำนวน 1 วัน มีจำนวนลูกหนี้ผิดนัดสูงสุดจำนวน 14 ราย มีวงเงินเฉลี่ย 16.12 ล้านบาท มีภาระหนี้เฉลี่ย 11.04 ล้านบาท และจำนวนวันลูกหนี้ที่ผิดนัดสูงสุด จำนวน 27 วัน มีจำนวน 1 ราย มีวงเงินเฉลี่ย 18.30 ล้านบาท มีภาระหนี้เฉลี่ย 14.32 ราย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ปกติผิดนัดชำระหนี้ ของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) แบ่งเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน วงเงินรวม ภาระหนี้

จากการศึกษาโดยกำหนดตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่มีผลต่อโอกาสผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โดยแบ่งเป็นปัจจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เกี่ยวกับลูกหนี้ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และ ตัวแปรเกี่ยวกับธนาคาร 2 ตัวแปร ได้แก่ วงเงินรวม ภาระหนี้ รวมตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 6 ตัวแปร แต่เนื่องจากตัวแปรตามเป็นรูปแบบมี 2 ทางเลือก (Binary Choice) คือ โอกาสที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ ซึ่ง

กำหนดให้มีค่าเป็น 1 และ โอกาสที่ลูกหนี้ไม่ผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งกำหนดให้มีค่าเป็น 0 ในการศึกษาโดยอาศัยแบบจำลองโลจิสต์ ผลการศึกษา เป็นดังต่อไปนี้

ตาราง 9 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆
Y	1.000	-0.039	-0.092	0.004	0.077	-0.043	0.000
X ₁		1.000	-0.144	0.015	0.006	-0.015	-0.032
X ₂			1.000	0.014	0.032	-0.077	-0.108
X ₃				1.000	-0.057	-0.027	-0.043
X ₄					1.000	0.112	0.052
X ₅						1.000	0.629
X ₆							1.000

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้

ตัวแปร	คุณลักษณะ	B	S.E.	Wald	df	Exp(B)	p
X ₁	ประเภทธุรกิจ			5.577	2		0.062
	กิจการผลิตสินค้า	0.480	0.519	0.855	1	1.617	0.355
	กิจการค้าปลีกและค้าส่ง	-0.705	0.562	1.574	1	0.494	0.210
X ₂	ประสบการณ์ในธุรกิจ**	-0.060	0.031	3.730	1	0.942	0.053
X ₃	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน	0.004	0.012	0.111	1	1.004	0.739
X ₄	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน*	0.060	0.029	4.159	1	1.062	0.041
X ₅	วงเงินกู้รวม**	-0.064	0.038	2.936	1	0.938	0.087
X ₆	ภาระหนี้	0.050	0.040	1.602	1	1.051	0.206

Chi-square (Omnibus Test of Coefficients) Model =15.691, df=7, Sig.= 0.028

- 2 Log Likelihood = 174.660, Cox & Snell R² = 0.040, Pesudo R² (Nagelkerke R²)= 0.102

Constant = -1.421

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ที่มา: จากการคำนวณ.

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์

แบบจำลองโอกาสผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล ของสายลูกค้าธุรกิจ รายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นดังนี้

$$\ln(P_y) = \ln \left[\frac{P_y}{1 - P_y} \right] = b_0 + \sum_{n=1}^k b_n x_n$$

หรือ

$$\ln(P_y) = -0.1421 + 0.480(\text{Business type}(1)) - 0.705(\text{Business type}(2)) - 0.060(\text{Experience}) + 0.004(\text{Current ratio}) + 0.060(\text{D/E}) - 0.064(\text{Credit limit}) + 0.050(\text{Balance})$$

ผลการประมาณค่าแบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) บ่งชี้เกี่ยวกับคุณลักษณะลูกหนี้ที่มีผลต่อโอกาสการผิมนัดชำระหนี้ พบว่า

ประสบการณ์ในธุรกิจ (X2) เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ พบว่า ประสบการณ์ในธุรกิจ (X2) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 โดยมีสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในธุรกิจและการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ 0.060 และพบว่า ประสบการณ์ในธุรกิจช่วยลดโอกาสในการผิมนัดชำระหนี้ 0.942 เท่า [Exp(B) = 0.942] หรือ 5.8% ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการบริหารและการดำเนินงาน หากลูกหนี้มีประสบการณ์ในธุรกิจมาก จะมีโอกาสผิมนัดชำระหนี้ต่ำกว่าลูกหนี้ที่มีประสบการณ์ในธุรกิจน้อย

อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (X4) เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (X4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนและการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ 0.060 และพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนช่วยเพิ่มโอกาสในการผิมนัดชำระหนี้ 1.062 เท่า [Exp(B) = 1.062] หรือ 6.2% ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการเงิน หากลูกหนี้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมาก จะมีโอกาสผิมนัดชำระหนี้สูงกว่าลูกหนี้ที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนน้อย

วงเงินกู้รวม(X5) เมื่อควบคุมปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ พบว่า วงเงินกู้รวม(X5) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 โดยมีสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างวงเงินกู้รวมและการผิมนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ 0.064 และพบว่า วงเงินกู้รวมช่วยลดโอกาสในการผิมนัดชำระหนี้ 0.938 เท่า [Exp(B) =

0.938] หรือ 6.2% ซึ่งหมายถึงจำนวนเงินทั้งหมดที่ลูกหนี้กู้ยืม วงเงินกู้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการกู้หลักประกัน ความสามารถในการชำระหนี้

ค่า Pseudo R² (Nagelkerke R²) เท่ากับ 0.102 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่อยู่ในสมการอธิบายโอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ได้ร้อยละ 10.2 โดยสมการถดถอยโลจิสติกสามารถทำนายกลุ่มที่ผิดนัดชำระหนี้ได้ถูกต้องร้อยละ 0.00 และทำนายกลุ่มที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ได้ถูกต้องร้อยละ 100.00 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยโลจิสติกสามารถทำนายได้ถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 93.2 ดังในตาราง 11

ตาราง 11 ความถูกต้องของสมการทำนายของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ผลการทำนายสมการ		
	ไม่ผิดนัดชำระหนี้	ผิดนัดชำระหนี้	% ความถูกต้อง
ไม่ผิดนัดชำระหนี้	359	0	100.0
ผิดนัดชำระหนี้	26	0	0.0
รวม			93.2

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา การผิदनัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เพื่อเป็นการศึกษาคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ และ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสผิदनัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาคุณลักษณะทั่วไปของลูกหนี้และลักษณะของสินเชื่อของลูกค้าธุรกิจ รายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเชิงพรรณนาส่วนที่ 2 เป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ผิदनัดชำระหนี้ โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษา การผิदनัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้และข้อมูลเกี่ยวกับ สินเชื่อของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคลที่มีวงเงิน รวมตั้งแต่ 10 ล้านบาท ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวนทั้งสิ้น 385 รายบัญชี แบ่งเป็นลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิदनัดชำระหนี้จำนวน 359 ราย และ ลูกหนี้ปกติที่ผิदनัดชำระหนี้ จำนวน 26 ราย สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจของลูกหนี้ปกติ จำนวน 385 ราย พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบ กิจการค้าปลีกและค้าส่ง คิดเป็นร้อยละ 47.53 โดยมีภาระหนี้เฉลี่ย 11.65 ล้านบาทต่อราย รองลงมา ประกอบกิจการผลิตสินค้า คิดเป็นร้อยละ 30.65 โดยมีภาระหนี้เฉลี่ย 12.58 ล้านบาทต่อราย และ ลูกหนี้ปกติประกอบกิจการบริการน้อยที่สุด ร้อยละ 21.82 โดยมีภาระหนี้เฉลี่ย 11.72 ล้านบาทต่อราย

เมื่อแบ่งลูกหนี้เป็นกลุ่มตามประเภทลูกหนี้ ได้แก่ (1) ลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิदनัดชำระหนี้ (2) ลูกหนี้ที่ผิदनัดชำระหนี้ พบว่า กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบธุรกิจในการผลิต ไม่ผิदनัดชำระหนี้ มากกว่าผิदनัดชำระหนี้ โดยพบว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบกิจการค้าปลีกและค้าส่ง มีสัดส่วนของ การไม่ผิदनัดชำระหนี้มากกว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบธุรกิจอื่น และกลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบ กิจการผลิตสินค้า มีสัดส่วนของการผิदनัดชำระหนี้มากกว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติที่ประกอบธุรกิจอื่น

2. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคลที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาท ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน 385 ราย แบ่งเป็น กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ และกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ พบว่า

(1) กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ผิดนัดชำระหนี้ ประกอบกิจการผลิตสินค้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.15 โดยมีประสบการณ์ในธุรกิจที่มาขอกู้ ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.31 ลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.77 และมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนไม่เกิน 1 เท่า คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยกลุ่มลูกหนี้ที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท มีจำนวนรายลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.08 และลูกหนี้ในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีภาระหนี้ตั้งแต่ 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 10 ลบ. คิดเป็นร้อยละ 46.15

(2) กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ ประกอบกิจการค้าปลีกและค้าส่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.03 โดยมีประสบการณ์ในธุรกิจมากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.62 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 1 เท่าแต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 33.15 ลูกหนี้ที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนมากกว่า 1 เท่าแต่ไม่เกิน 2 เท่า คิดเป็นร้อยละ 38.44 โดยมีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.35 และมีภาระหนี้รวมตั้งแต่ 5 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.16

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ปกติผิดนัดชำระหนี้

ผลการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้และสินเชื่อของธนาคาร ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในธุรกิจ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน วงเงินรวม และภาระหนี้ พบว่า มี 1 ตัวแปรที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ผิดนัดชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน และมี 2 ตัวแปรที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ผิดนัดชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 คือ ประสบการณ์ในธุรกิจ และวงเงินกู้ ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวสามารถอธิบายโอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ได้ร้อยละ 10.2 โดยสมการถดถอยโลจิสติกสามารถทำนายกลุ่มที่ผิดนัดชำระหนี้ได้ถูกต้องร้อยละ 0.00 และทำนายกลุ่มที่ไม่ผิดนัดชำระหนี้ได้ถูกต้องร้อยละ 100.00 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยโลจิสติกสามารถทำนายได้ถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 93.2

การอภิปรายผล

จากการศึกษาถึงการผัดขำระหนี้ของลูกหนี้ สายลูกค้าธุรกิจรายปลีก นครหลวง ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีประเด็นที่สำคัญนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะของลูกหนี้และข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อของลูกหนี้ ลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคลที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

จากการศึกษาคุณลักษณะของลูกหนี้ปกติจำนวน 385 ราย พบว่า ลูกหนี้ที่ผัดขำระหนี้ส่วนใหญ่อยู่ในกิจการผลิตสินค้า ด้านประสบการณ์ในธุรกิจน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 5 ปี - 20 ปี มีลูกหนี้ที่ผัดขำระหนี้เป็นสัดส่วนเท่ากัน ซึ่งกลุ่มลูกหนี้ที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีลูกหนี้ที่ผัดขำระหนี้ที่น้อยที่สุด โดยลูกหนี้ที่ผัดขำระหนี้ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป และมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่า 1 เท่า สำหรับลูกหนี้ที่มีวงเงินรวมช่วงตั้งแต่ 10 ลบ.- 20 ลบ. มีภาระหนี้รวมตั้งแต่ 5 ลบ.- 10 ลบ. ผัดขำระหนี้มากกว่าลูกหนี้ที่มีวงเงินรวมและภาระหนี้ระดับอื่น

จากคุณลักษณะดังกล่าวจะเห็นว่า คุณลักษณะด้านประสบการณ์ในธุรกิจ ลูกหนี้ที่มีประสบการณ์ในธุรกิจมากกว่า 20 ปี ผัดขำระหนี้ที่น้อยที่สุด สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ(ชินินทร์ พิทยาวิวิธ.2547) โดยใช้หลักนโยบาย 6C (C's Policy) ในด้านคุณสมบัติของผู้ขอสินเชื่อ (Character) เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารกิจการและประสบการณ์

ด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ลูกหนี้ที่มีอัตราส่วนหนี้สูงมากกว่า 3 เท่าขึ้นไป ผัดขำระหนี้มากที่สุด หากอัตราส่วนหนี้สูงแสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินกิจการ หากมีหนี้สินสูงคือภาระผูกพันในการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น สะท้อนให้เห็นความเสี่ยงเกี่ยวกับความสามารถในการชำระภาระผูกพันในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จรุงรัตน์ ตระการศิริพันธ์ (2540) โดยการศึกษาถึงระดับความสำคัญของคะแนนรวมปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลทำให้เกิดการค้างชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย และลูกหนี้ไม่สามารถคืนธนาคารได้ตามกำหนด พบว่า ปัจจัยที่เกิดจากปัญหาของตัวลูกหนี้ ที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้ธนาคาร คือ เกิดจากลูกหนี้แบกภาระหนี้เกินกำลัง มีหนี้ภายนอกสูง สัดส่วนของเงินกู้กับเงินลงทุนสูงเกินไป

สำหรับอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ลูกหนี้ที่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต่ำกว่า 1 เท่ามีการผัดขำระหนี้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมลยุพา สุวรรณะชฎ (2544) ที่ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ของบริษัทในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เทียม พบว่า ตัวแปรที่มีผลที่ให้ผลการประมาณค่าโดยรวมแม่นยำที่สุดสำหรับข้อมูลปี 2540 และ 2541 คืออัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (CR) ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

กับความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งปัญหาด้านสภาพคล่องเป็นปัญหาสำคัญของบริษัทที่ทำให้บริษัทถูกจัดชั้นเป็นหนี้ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงิน กล่าวคือลูกหนี้ที่มีหนี้สินหมุนเวียนสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นจำนวนมาก จะทำให้เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องได้ ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ปกติผิดนัดชำระหนี้

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผิดนัดชำระหนี้ โดยอาศัยแบบจำลองโลจิสติกพบว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กับการผิดนัดชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มี 2 ตัวแปร คือ คือ ประสิทธิภาพในธุรกิจ (X_2) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (X_4) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 คือ วงเงินกู้ (X_5)

ในเรื่องของประสิทธิภาพในธุรกิจ พบว่าประสิทธิภาพที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ กล่าวคือลูกหนี้ที่มีประสิทธิภาพในธุรกิจน้อย โอกาสในการผิดนัดชำระหนี้มาก ในทางกลับกันลูกหนี้ที่มีประสิทธิภาพในธุรกิจมาก โอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒนา กัญยานนท์ (2543) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงราย พบว่าประสิทธิภาพทำงานมาก มีโอกาสเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นเรศวร สุภักดิ์ (2539) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารพาณิชย์หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าลูกหนี้ขาดประสิทธิภาพและมีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจที่ทำการลงทุนน้อย จึงส่งผลต่อรายได้และผลตอบแทนจากการลงทุนทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ในส่วนปัจจัยอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (X_4) พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ ซึ่งสะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการเงิน หากลูกหนี้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูง จะมีโอกาสผิดนัดชำระหนี้สูงกว่าลูกหนี้ที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนน้อย กล่าวคือ อัตราส่วนนี้จะแสดงโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของกิจการ ถ้าอัตราส่วนนี้สูงมีโอกาที่กิจการจะไม่สามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้สูงตามไปด้วย เนื่องจากหนี้สินที่มากทำให้กิจการมีภาระผูกพันที่ต้องชำระคืนดอกเบี้ยทุกงวดไม่ว่ากิจการนั้นจะกำไรหรือขาดทุน ซึ่งต่างจากส่วนทุนที่หากกิจการขาดทุนอาจจะพิจารณาไม่จ่ายเงินปันผลก็ได้

สำหรับวงเงินกู้รวม(X_5) พบว่าวงเงินกู้รวม มีความสัมพันธ์ทางตรงกันข้ามกับการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ กล่าวคือ ลูกหนี้ปกติที่มีวงเงินรวมสูง โอกาสในการผิดนัดชำระหนี้ลดลง ในทางกลับกันลูกหนี้ปกติที่มีวงเงินน้อย โอกาสในการผิดนัดชำระหนี้สูง สอดคล้องกับธนาคารแห่งประเทศไทย(2550) ในการศึกษาวิจัยเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs กรณีศึกษา ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้ประกอบการ SMEs ที่ประสบการณปัญหาวงเงินกู้ที่ได้รับน้อยเกินไป จะมีโอกาสผิคนัดชำระหนี้เงินกู้ถึง 6.23 เท่าของผู้ประกอบการ SMEs ที่ไม่ประสบปัญหาดังกล่าว ส่วนหนึ่งเป็นผลจากวงเงินกู้ที่ได้รับไม่เพียงพอทำให้ต้องไปกู้เงินนอกระบบ ซึ่งต้องจ่ายดอกเบี้ยสูง และมักถูกเร่งรัดหนี้ ส่งผลให้ต้องเร่งจ่ายหนี้นอกระบบก่อนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังสนับสนุนหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ (ซินินทร์ พิทยาวิธิ, 2547) โดยใช้หลักนโยบาย 6C (C's Policy) ในด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) ในการวิเคราะห์สินเชื่อหากลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้สูง และในด้านหลักประกัน (Collateral) หากหลักประกันมีมูลค่าสูง จะมีผลต่อได้รับการพิจารณาอนุมัติวงเงินที่สูงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ “เรื่องการผิคนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ ของสายลูกค้าธุรกิจรายปลีก ภาคนครหลวง 5 ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการศึกษา การผิคนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ปกติ นั้น ด้านประสบการณ์ในธุรกิจของลูกหนี้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับโอกาสการผิคนัดชำระหนี้ กล่าวได้ว่าลูกหนี้ที่มีประสบการณ์ในธุรกิจน้อย สะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการบริหารและดำเนินงาน และความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมนั้นๆ ที่อาจทำให้ความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารลดลงได้ ส่งผลให้เกิดการผิคนัดชำระหนี้ และเป็นปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพ (NPLs) ตามมา ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์และเจ้าหน้าที่สินเชื่อทุกระดับชั้นควรติดตามดูแลและทบทวนคุณภาพสินเชื่อของลูกหนี้ที่ประสบการณ์ในธุรกิจน้อยอย่างใกล้ชิดในภาวะที่เศรษฐกิจมีความผันผวน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการแข่งขันทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้

2. ผลจากการศึกษาพบว่าลูกหนี้ปกติที่มีวงเงินน้อย มีโอกาสในการผิคนัดชำระหนี้สูง ซึ่งอาจเกิดได้จากวงเงินกู้ที่ลูกหนี้ได้รับจากธนาคารไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลให้ธุรกิจประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง หรือเงินทุนไม่เพียงพอ หรือลูกหนี้มีการกู้ยืมเงินนอกระบบที่มีต้นทุนทางการเงินสูงและมีการเร่งรัดหนี้สินที่เข้มงวด ทำให้ความสามารถในการจ่ายชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารลดลง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการผิคนัดชำระหนี้ และเป็นปัญหาหนี้ด้อยคุณภาพ (NPLs) ตามมา ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์และเจ้าหน้าที่สินเชื่อทุกระดับชั้นควรมีการติดตามและให้ความสำคัญกับคุณภาพสินเชื่อของลูกหนี้ที่ได้รับวงเงินน้อย และควรมีการวิเคราะห์วงเงินสินเชื่อที่เหมาะสมและเพียงพอที่ถูกต้อง ตลอดจนมีการทบทวนวงเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกหนี้ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มลูกหนี้ปกติ ประเภทนิติบุคคล ที่มีวงเงินรวมตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป ของภาคนครหลวง 5 สายลูกค้าธุรกิจรายปลีกนครหลวง ธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ไม่ได้ครอบคลุมลูกหนี้ทุกประเภทของธนาคาร ดังนั้นในส่วนของการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษา ลูกหนี้ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมไปถึง ลูกหนี้กลุ่มบุคคลธรรมดาด้วย เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของลูกหนี้ และทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับธนาคารพาณิชย์ในการที่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการติดตามคุณภาพสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

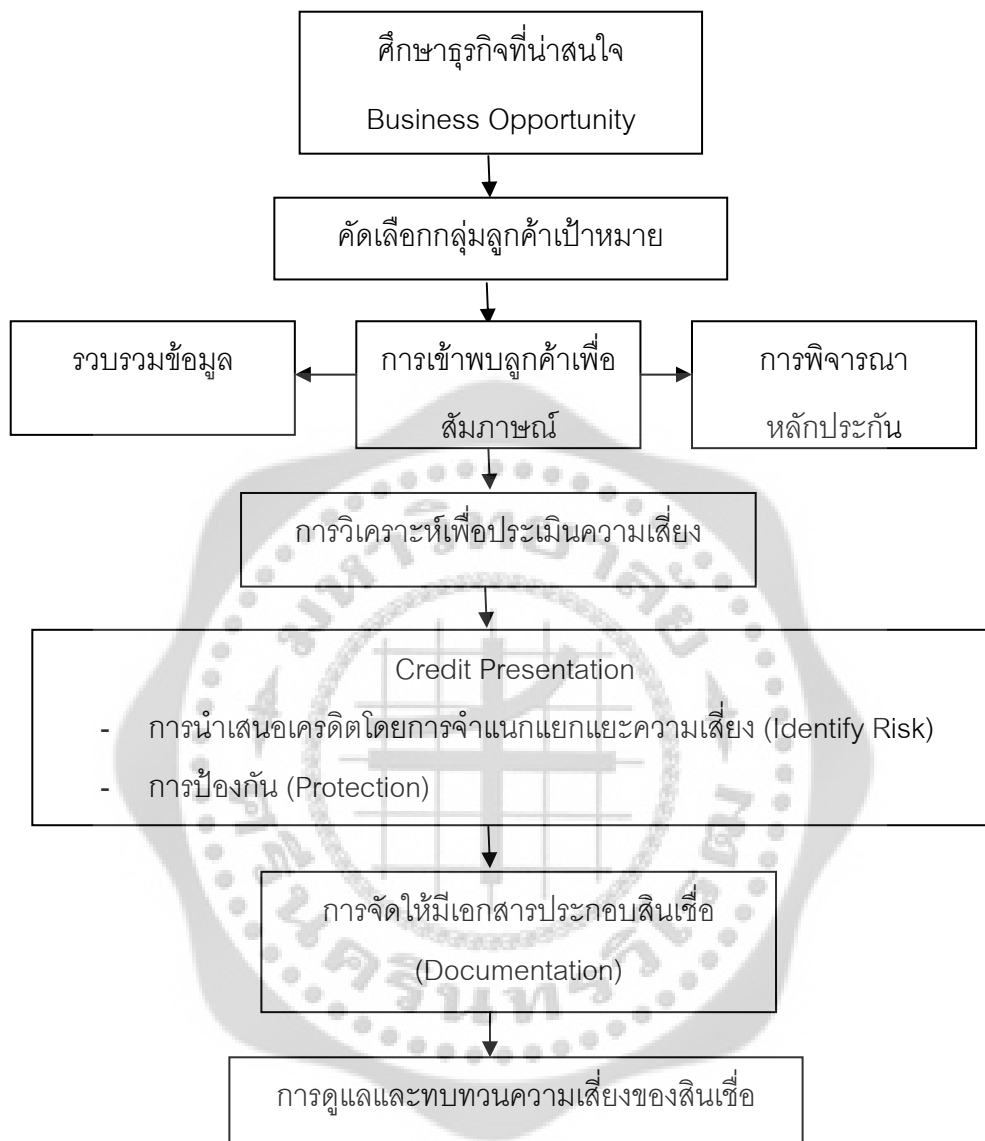
บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows* พิมพ์ครั้งที่ 11.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2551). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล* พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- กุศล จันทรแสงศรี. (2548). *การวิเคราะห์การเกิดใหม่ของสินค้าเชื้อด้วยคุณภาพหลังจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ. (เศรษฐศาสตร์) เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- คมสัน สุริยะ. (2552). *แบบจำลองโลจิสติก: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์.*
เชียงใหม่: ศูนย์การวิเคราะห์เชิงปริมาณ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
สืบค้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2554 จาก <http://www.tourismlogistics.com>
- จรรยาวัจน์ ตระการศิรินนท์. (2540). *ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการชำระหนี้ของธนาคารพาณิชย์หนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ชรินทร์ พิทยาวิจิธ. (2547). *การบริหารสินเชื่อสถาบันการเงินครบวงจร.* พิมพ์ครั้งที่ 4.
บริษัทอักษรโสภณ จำกัด.
- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). (2555). *แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 56-1.*
สืบค้นเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2555 จาก <http://www.bangkokbank.com>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551). *ประกาศ ที่ สนส. 31/2551 เรื่องหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย.* สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2554 จาก [http:// www.bot.or.th](http://www.bot.or.th).
- (2551). *หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตาม Basel II.* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2554 จาก <http:// www.bot.or.th>.
- ส่วนวิชาการสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2550). *รายงานการศึกษาวิจัยการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ธนาคารแห่งประเทศไทย* จาก <http:// www.bot.or.th>.
- นเรศวร สุภัคศิลป์. (2539). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อหนี้จัดชั้นของธนาคารแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่. : การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

- พิมลยุพา สุวรรณะชญ. (2544). *การศึกษาความเป็นไปได้ของบริษัทในการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เทียม โดยแบบจำลองโพรบิตและแบบจำลองโลจิต.* งานวิจัย เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒนา กัญยานนท์. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ของธนาคารแห่งหนึ่ง ในจังหวัดเชียงราย.* เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รพีพรรณ ดวงคำสวัสดิ์. (2550). *การวิเคราะห์เพื่อการพยากรณ์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของ ธนาคารกรุงเทพ (จำกัด) ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยใช้แบบจำลองโลจิต* เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรสิทธิ์ โนนานนท์. (2543). *รายงานการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการค้างชำระหนี้ เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่.* เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ (บัญชี) ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2550). *การวิเคราะห์ทุกระดับ. พิมพ์ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุงใหม่).* กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- อนันต์ บุญมหาธนกร. (2540). *รายงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระ สำหรับสินเชื่อกู้ยืมไทยธนวิ.* เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Dimitrios Asteriou; & Stephen G.Hall. (2007). *Applide Econometrics.* Palgrave Macmillan. New York:
- Gujarati, Damodar. (1999). *Essentials of Econometrics.* United States Military Academy, West Point.
- Johnson, J. (1987). *Econometric methods.* University of California: Irvine.
- Verbeek, Marno. (2004). *A Guide to Modern Econometrics.* Erasmus: University Rotterdam.

กระบวนการสินเชื่อ

หลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อประการ (ชนินทร์ พิทยาวิจิธ. 2547: 5)

หลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อมีหลักใหญ่ ๆ อยู่ 6 ด้วยกันโดยแต่ละหลักก็มีแหล่งข้อมูลและเครื่องบ่งชี้ทั้งในเชิงปริมาณ(Quantitative) และในเชิงคุณภาพ (Qualitative) ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์	แหล่งข้อมูลและเครื่องบ่งชี้
1. หลักประกันหรืออัตราความเสี่ยง (Safety)	- Ratio Analysis - หลักทรัพย์และความแตกต่างในมูลค่าของวงเงินกู้ - Assets Protection
2. ความสามารถของกิจการในการสร้างกำไร (Profitability)	- การพยากรณ์การขาย (Sales Forecast) - การวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุน (Break-Even-Point) - การคาดคะเนฐานะการเงิน (งบดุล งบกำไรขาดทุน)
3. สภาพคล่องตัวของทรัพย์สิน (Liquidity)	- บัญชีงบดุล (Balance Sheet Protection)
4. ภาวะการหมุนเวียนของเงินทุน (Mobility)	- การวิเคราะห์กระแสการหมุนเวียนของเงิน (Flow of Funds) - Assets Conversion
5. ความสามารถและความชำนาญในด้านเทคนิคและการบริหาร (Technical & Managerial Skills)	- ระบบการผลิต ควบคุม คุณภาพและกลวิธีทางการตลาด - โครงสร้างและระบบการบริหารภายใน - ปรัชญา เป้าหมายและนโยบายการบริหารระยะสั้นและระยะยาว - แผนงานระยะสั้น - ระยะยาว - แผนพัฒนาบุคคล
6. อนาคตของธุรกิจ - การประกอบการ	- แผนพัฒนาธุรกิจและโครงการขยายสาขา หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงดำเนินงานธุรกิจ

หลัก 6 ประการดังกล่าวข้างต้น เป็นแนวทางพิจารณา (Guide Line) พื้นฐาน ซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมได้ตามสถานการณ์และการมีทัศนคติที่กว้างและสายตาที่ยาวไกลของนักวิเคราะห์สินเชื่อ แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงแนวทางการวิเคราะห์ ก็ควรจะตั้งอยู่ในกรอบของนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ เพราะอย่างน้อยหลักพื้นฐานนี้สามารถรับรองความถูกต้องแน่นอนของการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี แต่การพิจารณาในหลายแง่มุมอย่างกว้างขวาง ก็จะช่วยให้สามารถประเมินและตัดสินใจได้โดยละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น และจะช่วยลดความเสี่ยงในการพิจารณาสินเชื่อไปได้มาก

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพวงผกา จินหนู
วัน เดือน ปีเกิด	24 กุมภาพันธ์ 2525
ภูมิลำเนา	จ.กระบี่
ที่อยู่ปัจจุบัน	663/19 รุ่งเรืองคอนโดทาวน์ กรุงเทพมหานคร 10310
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ธุรกิจสัมพันธ์
สถานที่ทำงาน	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบัญชี จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2555	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การจัดการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

